

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การดำเนินงานของโรงสีใน โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต 2549/2550 ในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานของโรงสีใน โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต 2549/2550 ในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของโรงสีใน โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต 2549/2550 โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ ซึ่งประกอบด้วย การอำนวยการโครงการ และการกำกับดูแลโครงการ เป็นกรอบในการศึกษา

ระเบียบวิธีการศึกษาในครั้งนี้ ข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มประชากร ได้แก่ คณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตร ระดับจังหวัด คณะทำงานกำกับและติดตามผลการดำเนินมาตรการแทรกแซงตลาดสินค้าเกษตร คณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตร ระดับอำเภอ ข้าราชการประจำจตุรรับจำนำ ตัวแทนเกษตรกร เจ้าหน้าที่อศ. ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อศ. ผู้ประกอบการโรงสี สหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ และเกษตรกรรายย่อย จำนวนรวม 34 ราย นำมาประมวลผลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีบรรยาย การศึกษาได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ดังต่อไปนี้

6.1 สรุปผลการศึกษา แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

สรุปผลการศึกษาส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้กำกับโครงการ มีรายละเอียดดังนี้

พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีทั้งหมด 18 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 66.67 เพศหญิง ร้อยละ 33.33 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 22.22 อายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 22.22 อายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 27.78 และอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 27.78

ในด้านสถานภาพการสมรส พบว่ามีสถานภาพโสด ร้อยละ 16.67 สถานภาพสมรส ร้อยละ 83.33

ด้านรายได้ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 22.22 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,000-20,000 บาท ร้อยละ 33.33 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง

20,001-30,000 บาท ร้อยละ 16.67 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 30,001-40,000 บาท ร้อยละ 22.22 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001-50,000 บาท ร้อยละ 0 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 5.56

ในด้านประสบการณ์การทำงาน พิจารณาจากจำนวนครั้งที่เคยปฏิบัติงานในโครงการรับจํานำข้าวเปลือก พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เคยปฏิบัติงานในโครงการน้อยกว่า 2 ครั้ง ร้อยละ 16.67 เคยปฏิบัติงานในโครงการระหว่าง 2-5 ครั้ง ร้อยละ 33.33 เคยปฏิบัติงานในโครงการระหว่าง 6-9 ครั้ง ร้อยละ 33.33 และเคยปฏิบัติงานในโครงการมากกว่า 9 ครั้ง ร้อยละ 16.67

2. ข้อมูลทั่วไปของผู้จํานำข้าวเปลือกที่เข้าร่วมโครงการ แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

2.1. ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ มีรายละเอียดดังนี้

พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีทั้งหมด 4 คน ดำรงตำแหน่งผู้จัดการสหกรณ์ ร้อยละ 100 เป็นเพศชาย ร้อยละ 25 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 75 มีอายุระหว่าง 41-45 ปี ร้อยละ 50 อายุระหว่าง 46-50 ปี ร้อยละ 25 และอายุระหว่าง 51-55 ปี ร้อยละ 25 มีสถานภาพการสมรสแล้ว ร้อยละ 100

ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า มีรายได้ระหว่าง 10,000-20,000 บาท ร้อยละ 25 รายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 50 และรายได้ระหว่าง 30,001-40,000 บาท ร้อยละ 25

ในด้านประสบการณ์การทำงาน พบว่า เคยปฏิบัติงานในตำแหน่ง น้อยกว่า 3 ปี ร้อยละ 25 เคยปฏิบัติงานระหว่าง 3-6 ปี ร้อยละ 50 และเคยปฏิบัติงานระหว่าง 7-10 ปี ร้อยละ 25

ด้านขนาดของสหกรณ์พิจารณาจากจำนวนสมาชิกสหกรณ์ พบว่า มีสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมด น้อยกว่า 1,000 คน ร้อยละ 50 จำนวนสมาชิกสหกรณ์ระหว่าง 1,000-2,000 คน ร้อยละ 25 และมีสมาชิกสหกรณ์มากกว่า 2,000 คนขึ้นไป ร้อยละ 25

ในด้านขนาดของสหกรณ์พิจารณาจากจำนวนข้าวเปลือกที่สหกรณ์จํานำให้โรงสีในโครงการ พบว่า จำนวนข้าวเปลือกที่จํานำให้โรงสี น้อยกว่า 8,000 ตัน ร้อยละ 25 จำนวนที่จํานำระหว่าง 8,000-10,000 ตัน ร้อยละ 50 และจำนวนที่จํานำมากกว่า 10,000 ตัน ร้อยละ 25

2.2. ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรรายย่อยที่จํานำข้าวเปลือกในโครงการ มีรายละเอียดดังนี้

พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 8 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 62.50 เพศหญิง ร้อยละ 37.50 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 62.50 อายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 12.50 อายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 12.50 และอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 12.50 ระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 37.50 ประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ร้อยละ 25 และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 37.50

ในด้านการสังกัดสมาชิกองค์กรต่าง ๆ พบว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กร ร้อยละ 100

ด้านขนาดการผลิตพิจารณาจากพื้นที่ทำนาของตนเอง พบว่า มีพื้นที่ทำนาเป็นของตนเองระหว่าง 10-30 ไร่ ร้อยละ 75 พื้นที่ทำนาระหว่าง 31-50 ไร่ ร้อยละ 12.50 และพื้นที่ทำนาระหว่าง 51-70 ไร่ ร้อยละ 12.50

ด้านพื้นที่ทำนาจากการเช่า พบว่า ไม่มีการเช่าพื้นที่ทำนาร้อยละ 12.50 มีการเช่าพื้นที่ทำนาระหว่าง 30-50 ไร่ ร้อยละ 62.50 เช่าพื้นที่ทำนาระหว่าง 51-70 ไร่ ร้อยละ 12.50 และเช่าพื้นที่ทำนามากกว่า 70 ไร่ ร้อยละ 12.50

ด้านจำนวนข้าวเปลือกที่เก็บเกี่ยวได้ในฤดูนาปี 2549/2550 พบว่า ได้ข้าวเปลือกน้อยกว่า 20 ตัน ร้อยละ 12.50 ได้ข้าวเปลือกระหว่าง 20-30 ตัน ร้อยละ 25.00 ได้ข้าวเปลือกระหว่าง 31-40 ตัน ร้อยละ 50.00 และได้ข้าวเปลือกมากกว่า 40 ตัน ร้อยละ 12.50

ด้านรายได้จากการจำหน่ายข้าวเปลือกนาปี ปี 2549/2550 พบว่า รายได้จากการจำหน่ายข้าวเปลือกน้อยกว่า 100,000 บาท ร้อยละ 12.50 รายได้ระหว่าง 100,000-200,000 บาท ร้อยละ 37.50 รายได้ระหว่าง 200,001-300,000 ร้อยละ 37.50 และรายได้ระหว่าง 300,001-400,000 บาท ร้อยละ 12.50

ในด้านจำนวนข้าวเปลือกที่จำหน่ายในโครงการ ปี 2549/2550 พบว่า จำนำน้อยกว่า 20 ตัน ร้อยละ 12.50 จำนำระหว่าง 20-30 ตัน ร้อยละ 37.50 จำนำระหว่าง 31-40 ตัน ร้อยละ 37.50 และจำนำมากกว่า 40 ตัน ร้อยละ 12.50

ด้านจำนวนครั้งที่เคยเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือกที่โรงสี พบว่า เข้าร่วม 1 ครั้ง ร้อยละ 12.50 เข้าร่วม 2 ครั้ง ร้อยละ 37.50 เข้าร่วม 3 ครั้ง ร้อยละ 12.50 เข้าร่วม 4 ครั้ง ร้อยละ 12.50 และเข้าร่วมมากกว่า 4 ครั้ง ร้อยละ 25.00 ในส่วนเดือนที่จำนำข้าวเปลือก (ตอบได้มากกว่า 1 เดือน) พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์จำนำข้าวเปลือกในเดือนพฤศจิกายน ร้อยละ 25.00 จำนำในเดือนธันวาคม ร้อยละ 100.00 จำนำในเดือนมกราคม ร้อยละ 75.00 และจำนำในเดือนกุมภาพันธ์ ร้อยละ 25.00

3. ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการโรงสี และข้อมูลโรงสี

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการโรงสี มีรายละเอียดดังนี้

พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีทั้งหมด 4 คน เป็นเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน มีอายุระหว่าง 30-39 ปี ร้อยละ 25 อายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 25 และอายุระหว่าง 50-59 ปี ร้อยละ 50

ด้านการศึกษาพบว่า การกระจายระดับการศึกษาเท่ากัน คือ ระดับชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 25 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 25 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 25 และระดับอนุปริญญา ร้อยละ 25

ในด้านประสพการณ์การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในโครงการรับจํานำข้าวเปลือก พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีประสพการณ์ปฏิบัติงานรับจํานำข้าวเปลือกระหว่าง 5-9 ปี ร้อยละ 50 และมีประสพการณ์ปฏิบัติงานรับจํานำข้าวเปลือกระหว่าง 10-14 ปี ร้อยละ 50

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงสี มีรายละเอียดดังนี้

พบว่า โรงสีที่ให้สัมภาษณ์มีจำนวน 4 แห่ง ดำเนินกิจการโรงสีมาแล้วเป็นระยะเวลา 5-15 ปี ร้อยละ 50 ดำเนินกิจการมาแล้ว 16-30 ปี ร้อยละ 25 ดำเนินกิจการมาแล้ว 31-45 ปี ร้อยละ 0.00 และดำเนินกิจการมาแล้วมากกว่า 45 ปี ร้อยละ 25

ด้านขนาดของโรงสีพิจารณาจากจำนวนทุนจดทะเบียน พบว่า มีทุนจดทะเบียนระหว่าง 1-5 ล้านบาท ร้อยละ 75 และทุนจดทะเบียนระหว่าง 6-10 ล้านบาท ร้อยละ 25 พิจารณาจากมูลค่าสินทรัพย์ พบว่า มีมูลค่าสินทรัพย์ระหว่าง 51-150 ล้านบาท ร้อยละ 50 และมูลค่าสินทรัพย์ระหว่าง 151-300 ล้านบาท ร้อยละ 50

ด้านขนาดของโรงสีพิจารณาจากยอดขายจำหน่ายต่อปี พบว่า มียอดขายจำหน่ายต่อปีระหว่าง 49-350 ล้านบาท ร้อยละ 50 ยอดจำหน่ายต่อปีระหว่าง 351-650 บาท ร้อยละ 25 และยอดขายจำหน่ายต่อปีระหว่าง 651-950 ล้านบาท ร้อยละ 25

ด้านขนาดของโรงสีพิจารณาจากกำลังการผลิตในการสีข้าวต่อวัน พบว่า โรงสีที่มีกำลังการผลิตสีข้าวต่อวัน 51-300 ตัน ร้อยละ 50 กำลังการผลิตสีข้าว 301-550 ตัน ร้อยละ 25 และกำลังการผลิตสีข้าว 551-800 ตัน ร้อยละ 25 พิจารณาจากจำนวนพนักงาน พบว่า โรงสีที่มีพนักงาน 11-20 คน ร้อยละ 50 จำนวน 21-30 คน ร้อยละ 25 และจำนวน 31-40 คน ร้อยละ 25

ในด้านประสพการณ์ที่เข้าร่วมโครงการรับจํานำของโรงสีพิจารณาจากจำนวนครั้งที่เข้าร่วม พบว่า เคยเข้าร่วมโครงการ 6-10 ครั้ง ร้อยละ 25 และเคยเข้าร่วมโครงการ 11-15 ครั้ง ร้อยละ 75

สรุปผลการศึกษาค้นคว้าที่ 2 ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ
ส่วนที่ 1 ข้อมูลก่อนเริ่มดำเนินโครงการ

ด้านความรู้ความเข้าใจในโครงการรับจํานำข้าวเปลือก

การรายงานผลความรู้ความเข้าใจในโครงการรับจํานำข้าวเปลือก

1. ผู้ประกอบการโรงสี

คำถามที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจใน 7 เรื่อง ตอบถูกคิดเป็นจำนวนร้อยละ 84.43 ตอบผิด ร้อยละ 13.11 และตอบไม่แน่ใจ ร้อยละ 2.46 มี ความรู้ความเข้าใจในระดับดีมาก

เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจทั่วไปเกี่ยวกับโครงการรับ
 จํานำข้าวเปลือกอยู่ในระดับดีมาก โดยตอบถูกร้อยละ 83.33 ตอบผิดร้อยละ 12.50 และตอบไม่
 แน่ใจร้อยละ 4.17 เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่โรงสีต้องปฏิบัติในโครงการ มีความรู้ความเข้าใจอยู่ใน
 ระดับน้อย โดยตอบถูกร้อยละ 54.55 และตอบผิดร้อยละ 45.45 เกี่ยวกับการปฏิบัติของโรงสีก่อน
 เริ่มโครงการ มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับดีมาก โดยตอบถูกร้อยละ 93.75 ตอบผิดร้อยละ 6.25
 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพและน้ำหนักข้าวเปลือก มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับ
 ดีมาก โดยตอบถูกร้อยละ 88.89 และตอบผิดร้อยละ 11.11 เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติของโรงสีขณะดำเนิน
 โครงการรับจํา นำ มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับดีมาก โดยตอบถูกทั้งหมด ได้คะแนนเต็มร้อยละ
 100 เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติของโรงสีเกี่ยวกับการสีแปรสภาพและส่งมอบข้าวสาร มีความรู้ความเข้าใจ
 อยู่ในระดับดีมาก โดยตอบถูกทั้งหมด ได้คะแนนเต็มร้อยละ 100 เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจอื่นที่
 จําเป็นต่อการปฏิบัติงานโครงการรับจํา นำของโรงสี มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับดีมาก โดยตอบ
 ถูกร้อยละ 85.71 ตอบผิดร้อยละ 5.36 และตอบไม่แน่ใจร้อยละ 8.93

2. ผู้กำกับดูแลโครงการ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ

คำถามที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจ แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 คำถามที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจโดยรวมใน 7 เรื่อง ตอบถูกคิด
 เป็นจำนวนร้อยละ 88.52 ตอบผิด ร้อยละ 8.52 และตอบไม่แน่ใจ ร้อยละ 2.95 มีความรู้ความเข้าใจ
 ในระดับดีมาก

เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทั่วไปในการรับจํา นำอยู่ในระดับดีมาก โดยตอบถูก
 ร้อยละ 85 ตอบผิดร้อยละ 13.33 และตอบไม่แน่ใจร้อยละ 1.67 เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของโรงสีที่
 ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลโครงการต้องทราบ อยู่ในระดับน้อย โดยตอบถูกร้อยละ 59.09 ตอบผิดร้อยละ
 33.36 และตอบไม่แน่ใจร้อยละ 4.55 เกี่ยวกับการปฏิบัติของโรงสีก่อนเริ่มโครงการที่ผู้กำกับดูแล
 โครงการต้องทราบ อยู่ในระดับดีมาก โดยตอบถูกทั้งหมด ร้อยละ 100 เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
 ตรวจสอบคุณภาพและน้ำหนักข้าวเปลือก อยู่ในระดับดีมาก โดยตอบถูกร้อยละ 92.22 ตอบผิด
 ร้อยละ 2.22 และตอบไม่แน่ใจร้อยละ 5.56 เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติของโรงสีขณะดำเนินโครงการ อยู่ใน
 ระดับดีมาก โดยตอบถูกทั้งหมด ร้อยละ 100 เกี่ยวกับการสีแปรสภาพและส่งมอบข้าวสาร อยู่ใน
 ระดับดีมาก โดยตอบถูกร้อยละ 95 และตอบผิดร้อยละ 5 เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจอื่นที่จําเป็นต่อ
 การปฏิบัติงาน อยู่ในระดับดีมาก โดยตอบถูกร้อยละ 95.71 ตอบผิดร้อยละ 1.43 และตอบไม่แน่ใจ
 ร้อยละ 2.86

ส่วนที่ 2 คำถามที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของผู้กำกับดูแลเฉพาะงานที่รับผิดชอบ แบ่งเป็น 5 กลุ่มงาน

กลุ่มงานที่ 1 คณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตร ระดับจังหวัด อยู่ในระดับดีมาก ตอบถูกต้องทั้งหมดร้อยละ 100

กลุ่มงานที่ 2 คณะทำงานติดตามและกำกับผลการดำเนินมาตรการแทรกแซงตลาดจังหวัดกำแพงเพชร อยู่ในระดับดีมาก ตอบถูกต้องทั้งหมดร้อยละ 100

กลุ่มงานที่ 3 คณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตร ระดับอำเภอ อยู่ในระดับดีมาก ตอบถูกต้องทั้งหมดร้อยละ 100

กลุ่มงานที่ 4 เจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้า ตอบถูกร้อยละ 92.86 ตอบไม่แน่ใจร้อยละ 7.14 อยู่ในระดับดีมาก

กลุ่มงานที่ 5 ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้า อยู่ในระดับดีมาก ตอบถูกต้องทั้งหมดร้อยละ 100

กลุ่มที่ 2 ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการตรวจคุณภาพและชั่งน้ำหนักข้าวเปลือก

คำถามที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจ แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 คำถามที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจโดยรวมใน 4 เรื่อง ตอบถูกคิดเป็นจำนวนร้อยละ 67.50 และตอบผิดร้อยละ 22.50 มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง

เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทั่วไปในการรับจำนำอยู่ในระดับดี โดยตอบถูกร้อยละ 85.42 ตอบผิดร้อยละ 4.17 และตอบไม่แน่ใจร้อยละ 10.41 เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่โรงสีต้องปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย โดยตอบถูกร้อยละ 37.50 และตอบผิดร้อยละ 62.50 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพ และชั่งน้ำหนักข้าวเปลือก อยู่ในระดับปานกลาง โดยตอบถูกร้อยละ 61.11 ตอบผิดร้อยละ 15.28 และตอบไม่แน่ใจร้อยละ 23.61 เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจอื่นที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี โดยตอบถูกร้อยละ 83.33 ตอบผิดร้อยละ 10.42 และตอบไม่แน่ใจร้อยละ 6.25

ส่วนที่ 2 คำถามที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติเฉพาะตำแหน่ง แบ่งเป็น 2 กลุ่มงาน

กลุ่มงานที่ 1 ตัวแทนเกษตรกร อยู่ในระดับดีมาก ตอบถูกต้องทั้งหมดร้อยละ 100

กลุ่มงานที่ 2 ข้าราชการประจำจุด อยู่ในระดับปานกลาง ตอบถูกร้อยละ 66.67 และตอบผิดร้อยละ 33.33

3. ผู้จำหน่ายข้าวเปลือกในโครงการ

คำถามที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจ แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 คำถามที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจโดยรวมใน 2 เรื่อง ตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 54 ตอบผิดร้อยละ 9 และตอบไม่แน่ใจร้อยละ 37 มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย

เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย โดยตอบถูกร้อยละ 55.56 ตอบผิดร้อยละ 14.81 และตอบไม่แน่ใจร้อยละ 29.63 เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการจำหน่ายข้าวเปลือกมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย โดยตอบถูกร้อยละ 53.12 ตอบผิดร้อยละ 5.73 และตอบไม่แน่ใจร้อยละ 41.15

ส่วนที่ 2 คำถามที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของผู้จำหน่ายที่ต้องปฏิบัติเป็นการเฉพาะ แบ่งเป็น 2 ประเภท

ประเภทที่ 1 กลุ่มเกษตรกรรายย่อย มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก โดยตอบถูกร้อยละ 76.47 และตอบไม่แน่ใจร้อยละ 23.53

ประเภทที่ 2 สหกรณ์ที่จำหน่ายข้าวเปลือก มีความรู้ความเข้าใจในระดับดีมาก โดยตอบถูกต้องทั้งหมดร้อยละ 100

ด้านการเตรียมความพร้อมและความเพียงพอของทรัพยากรดำเนินโครงการ

การรายงานผลการเตรียมความพร้อมและความเพียงพอของทรัพยากรการดำเนินโครงการ

1. ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการส่วนจังหวัด แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตรระดับจังหวัด

มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับดีมาก โดยตอบมีการเตรียมความพร้อมร้อยละ 83.33 และตอบไม่มีการเตรียมความพร้อมร้อยละ 16.67 สำหรับด้านความเพียงพอของทรัพยากรดำเนินโครงการ อยู่ในระดับน้อยมาก โดยตอบมีทรัพยากรเพียงพอร้อยละ 37.50 ตอบไม่เพียงพอร้อยละ 37.50 และตอบไม่แน่ใจว่าร้อยละ 25

กลุ่มที่ 2 คณะทำงานกำกับและติดตามผลการดำเนินมาตรการแทรกแซงตลาดสินค้าเกษตร

มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับดีมาก โดยตอบมีการเตรียมความพร้อมร้อยละ 100 สำหรับด้านความเพียงพอของทรัพยากรดำเนินงานโครงการ อยู่ในระดับน้อย โดยตอบมีทรัพยากรเพียงพอร้อยละ 50 ตอบมีทรัพยากรไม่เพียงพอร้อยละ 25 และตอบไม่แน่ใจว่ามีทรัพยากรเพียงพอร้อยละ 25

กลุ่มที่ 3 คณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตร ระดับอำเภอ

มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง โดยตอบ
มีการเตรียมความพร้อมร้อยละ 66.67 ตอบไม่มีการเตรียมความพร้อมร้อยละ 33.33 สำหรับด้าน
ความเพียงพอของทรัพยากรดำเนินงานโครงการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตอบมีทรัพยากรไม่เพียงพอ
ทั้งหมดร้อยละ 100

2. ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลการตรวจวัดคุณภาพ ชั่งน้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือกส่วน จังหวัด

มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานโครงการ อยู่ในระดับน้อย โดยตอบมีการ
เตรียมความพร้อมร้อยละ 52.08 ตอบไม่มีการเตรียมความพร้อมร้อยละ 47.92 สำหรับด้านความ
เพียงพอของทรัพยากร อยู่ในระดับน้อยมาก โดยตอบมีทรัพยากรเพียงพอร้อยละ 32.50 ตอบ
มีทรัพยากรไม่เพียงพอร้อยละ 20 และตอบไม่แน่ใจร้อยละ 47.50

3. ผู้ปฏิบัติงานสายการบริหารงานของอศ. แบ่งเป็น 2 กลุ่มงาน

กลุ่มงานที่ 1 เจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้า

ตอบมีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับน้อย โดยมีการ
เตรียมความพร้อมร้อยละ 58.33 ตอบไม่มีการเตรียมความพร้อมร้อยละ 41.67 สำหรับด้านความ
เพียงพอของทรัพยากร อยู่ในระดับน้อยมาก โดยตอบมีทรัพยากรดำเนินงานโครงการเพียงพอร้อยละ 20
ตอบมีทรัพยากรดำเนินงานโครงการไม่เพียงพอร้อยละ 80

กลุ่มงานที่ 2 ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้า

ตอบมีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับดีมาก
โดยมีการเตรียมความพร้อมร้อยละ 100 สำหรับด้านความเพียงพอของทรัพยากร อยู่ในระดับ
น้อยมาก โดยตอบมีทรัพยากรดำเนินงานโครงการเพียงพอร้อยละ 35 ตอบมีทรัพยากรดำเนินงานโครงการ
ไม่เพียงพอร้อยละ 65

4. ผู้ประกอบการโรงสี

ตอบมีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับดีมาก โดย
ตอบมีการเตรียมความพร้อมร้อยละ 92.31 และตอบไม่มีการเตรียมความพร้อมร้อยละ 7.69
สำหรับด้านความเพียงพอของทรัพยากร อยู่ในระดับดีมาก โดยตอบมีทรัพยากรดำเนินงานโครงการ
เพียงพอทั้งหมดร้อยละ 100

5. ผู้จำหน่ายข้าวเปลือกในโครงการ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 เกษตรกรรายย่อย

ตอบมีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน โครงการอยู่ในระดับน้อยมาก โดย ตอบมีการเตรียมความพร้อมร้อยละ 33.65 ตอบไม่มีการเตรียมความพร้อมร้อยละ 61.54 และตอบไม่แน่ใจร้อยละ 4.81

กลุ่มที่ 2 สหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ

ตอบมีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน โครงการอยู่ในระดับดีมาก โดยตอบมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการ คิดเป็นร้อยละ 100

ส่วนที่ 2 ข้อมูลระหว่างดำเนินโครงการ

การรายงานผลการปฏิบัติงานระหว่างดำเนินโครงการ

1. ผู้กำกับดูแลโครงการส่วนจังหวัด แบ่งเป็น 5 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตรระดับจังหวัด

พบว่าคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการนโยบายข้าวให้ปฏิบัติงาน โครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือก โดยมีหน้าที่วางระบบการรับจำหน่ายตั้งแต่การออกหนังสือรับรองเกษตรกร จนถึงการระบายข้าวเปลือก และกำกับดูแลและแก้ไขปัญหาการรับจำหน่ายในพื้นที่ให้เกิดความรัดกุม และเป็นไปตามหลักเกณฑ์โครงการ ซึ่งในช่วงก่อนที่จะมีการรับจำหน่ายข้าวเปลือกจากเกษตรกรที่โรงสี คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ได้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ประชาสัมพันธ์โครงการรับจำหน่าย โดยมีหนังสือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน วิทยู หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารของแต่ละหน่วยงาน หรือองค์กรมีอยู่แจ้งให้เกษตรกรทราบ

(2) ประชุมคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ในเรื่องเกี่ยวกับการประสานดำเนินงาน ตั้งแต่ขั้นตอนการประชาสัมพันธ์โครงการ ติดตามความก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาการออกไปรับรองเกษตรกรที่หน่วยงานสำนักงานเกษตรจังหวัดรับผิดชอบ การเตรียมความพร้อมในการขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าธ.ก.ส. ซึ่งสำนักงานธ.ก.ส. จังหวัดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก การดำเนินงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากของคณะกรรมการนโยบายข้าวในเรื่องการพิจารณา และจัดเกรดโรงสีที่สมัครเข้าร่วมโครงการเบื้องต้น และแจ้งกรมการค้าภายใน และองค์การคลังสินค้าเพื่อพิจารณาอนุมัติให้โรงสีเข้าร่วมโครงการ การประสานการเตรียมความพร้อมของผู้แทนเจ้าหน้าที่

อศส.ในการปฏิบัติงานที่จุดรับจำหน่าย รวมถึงกำกับดูแลเร่งรัดการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องในโครงการให้ทันต่อการเปิดรับจำหน่ายข้าวเปลือกของเกษตรกร

(3) แต่งตั้งคณะทำงาน และผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ คณะทำงานกำกับและติดตามการดำเนินงานแทรกแซงตลาดสินค้าเกษตร ทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน โครงการแก้ไขปัญหาอุปสรรคการรับจำหน่ายในระดับพื้นที่ทั้งจังหวัด ตัวแทนเกษตรกร ข้าราชการประจำจุดทำหน้าที่กำกับดูแลให้ความเป็นธรรมในเรื่องการตรวจสอบคุณภาพ น้ำหนัก และการคำนวณราคาข้าวเปลือกที่จุดรับจำหน่าย

(4) จัดตั้งศูนย์ประสานงานการรับจำหน่ายข้าวเปลือก ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติงานด้านธุรการ การประสานงานโครงการ ให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาในโครงการ รับเรื่องร้องเรียนโครงการ ประสานการตรวจสอบกำกับดูแลโรงสีและผู้ปฏิบัติงาน เป็นศูนย์ประสานรายงานผลการปฏิบัติงาน

(5) จัดประชุมหารือโครงการร่วมกับผู้ประกอบการโรงสี โดยชี้แจงรายละเอียดนโยบายและมาตรการรับจำหน่าย ความคืบหน้าในการดำเนินการ เน้นย้ำให้โรงสีปฏิบัติงานรับจำหน่ายข้าวเปลือกจากเกษตรกรด้วยความเป็นธรรม ประสานกำหนดวันเวลาที่จะเริ่มรับจำหน่ายข้าวเปลือก

ก่อนที่โรงสีจะรับจำหน่ายข้าวเปลือกจากเกษตรกร คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดจะมอบหมายคณะทำงานกำกับฯ ตรวจสอบสต็อกข้าวเปลือกของโรงสี เพื่อป้องกันไม่ให้โรงสีนำข้าวเปลือกในส่วนที่เป็นของโรงสี สวมสิทธิ์เข้าร่วมโครงการ

ในช่วงระหว่างการรับจำหน่ายข้าวเปลือกที่โรงสี คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดได้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ประชุมคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดทุกเดือน โดยมีเจ้าหน้าที่อศส. ประจำจุดรับจำหน่ายเข้าร่วมประชุมด้วย ที่ประชุมมีการติดตามความคืบหน้าการดำเนินโครงการ ประเมินสถานการณ์ข้าวเปลือกคงเหลือในมือเกษตรกร ติดตามผลการปฏิบัติงานในการประชุมครั้งที่ผ่านมา ความก้าวหน้าในการรับจำหน่าย การหารือวิธีปฏิบัติงานในเรื่องต่าง ๆ ตามหนังสือสั่งการของคณะกรรมการนโยบายข้าว ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ

(2) จัดประชุมหารือร่วมกับเจ้าหน้าที่อศส. และผู้ประกอบการโรงสีทุกเดือน โดยจะมีการแจ้งความคืบหน้าในสถานการณ์การรับจำหน่าย แจ้งข้อปฏิบัติตามหนังสือสั่งการจากคณะกรรมการ นโยบายข้าวที่จะมีหนังสือสั่งการให้จังหวัดดำเนินการเป็นระยะ รับทราบปัญหาในการปฏิบัติงานของโรงสี พร้อมทั้งหารือวิธีปฏิบัติและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการร่วมกัน

(3) มีหนังสือประสานความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่อศส. ประจำจุดรับจํานำโรงสีทุกแห่ง รายงานผลการรับจํานำข้าวเปลือก การสีแปรสภาพข้าวเปลือกของโรงสี การส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางเป็นประจำทุกวัน ผ่านศูนย์ประสานงานการรับจํานำทางโทรสาร

(4) มีหนังสือจังหวัดแจ้งผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ได้แก่ คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ การกำกับดูแลการตรวจคุณภาพข้าวเปลือก การชั่งน้ำหนัก การคำนวณราคาข้าวเปลือกที่จุดรับจํานำโรงสี การออกไปรับรองเกษตรกรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์โดยเคร่งครัด มีหนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่อศส. ประจำจุดรับจํานำ กำกับดูแลผู้ปฏิบัติงานที่จุดรับจํานำให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่รัฐบาลกำหนด

(5) มีการสั่งการทั้งโดยมติที่ประชุม และหนังสือแจ้งให้คณะทำงานกำกับฯ ออกติดตามตรวจสอบกำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องในโครงการที่จุดรับจํานำ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายข้าวกำหนด เป็นประจำทุกเดือน และรายงานผลการตรวจสอบนำเรียนประธานคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด พร้อมทั้งสรุปแจ้งที่ประชุมคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ประจำเดือนทราบ และมีหนังสือแจ้งคณะกรรมการ นโยบายข้าวในส่วนกลางด้วย

กลุ่มที่ 2 คณะทำงานกำกับและติดตามผลการดำเนินมาตรการแทรกแซงตลาดสินค้าเกษตร

พบว่าคณะกรรมการกำกับฯ มีหน้าที่ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการรับจํานำ รวมทั้งตรวจสอบระบบบัญชีการรับจํานำ แก้ไขปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการรับจํานำ รวมทั้งเชิญผู้เกี่ยวข้องให้ปากคำเพื่อหาข้อสรุปในการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ ประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด อำเภอจนถึงระดับพื้นที่ เพื่อการร่วมปฏิบัติงานให้บรรลุผลสูงสุด รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด รวมถึงฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายข้าว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในช่วงก่อนที่จะมีการรับจํานำข้าวเปลือกจากเกษตรกรที่โรงสี คณะทำงานกำกับฯ ได้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ซึ่งมีความรู้ด้านเครื่องจักรสีข้าวตรวจสอบคุณสมบัติของโรงสีที่ยื่นใบสมัครเข้าร่วมโครงการทุกโรง และฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ ทำสรุปรายงานผลการตรวจสอบ นำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด พิจารณาจัดเกรดโรงสี และแจ้งผลการพิจารณาให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายข้าว และอศส. ส่วนกลางพิจารณาอนุมัติเข้าร่วมโครงการ

(2) ร่วมกับเจ้าหน้าที่อศ. อบรมนิเทศแนะนำงานให้แก่ ตัวแทนเกษตรกร เจ้าหน้าที่โรงสี เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การตรวจสอบความชื้น สิ่งเจือปน การชั่งน้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือกที่ถูกต้อง

(3) ตรวจสอบสต็อกข้าวเปลือกคงเหลือของโรงสีก่อนเริ่มรับจำนำข้าวเปลือก เพื่อป้องกันไม่ให้โรงสีนำข้าวเปลือกในส่วนที่เป็นของโรงสี สวมสิทธิ์เข้าร่วมโครงการ

ในช่วงระหว่างการรับจำนำข้าวเปลือกที่โรงสี คณะทำงานกำกับฯ ได้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบสต็อกข้าวเปลือก และสต็อกข้าวสารที่อยู่ในระหว่างการส่งมอบที่จุดรับจำนำโรงสีทุกแห่งในพื้นที่จังหวัด

(2) ออกติดตามการปฏิบัติงาน และให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปฏิบัติงานที่จุดรับจำนำโรงสี

(3) ตรวจสอบข้อเท็จจริงปัญหาการร้องเรียนของเกษตรกรในพื้นที่ ที่ร้องเรียนผ่านศูนย์ประสานงานการรับจำนำ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นการเบื้องต้น พร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินงานนำเรียนประธานคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดทราบ หรือสั่งการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(4) ตรวจสอบ โกดังข้าวสารที่เปิดดำเนินการในพื้นที่จังหวัด โดยตรวจสอบความเหมาะสมของโกดังกลางที่จะรับมอบข้าวสารในโครงการรับจำนำ เพื่อแจ้งคณะกรรมการนโยบายข้าวพิจารณา

(5) สุ่มตรวจสอบปริมาณสต็อกข้าวสารใน โครงการรับจำนำที่โกดังกลางเป็นระยะ ๆ

กลุ่มที่ 3 คณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลผลิตการเกษตรระดับอำเภอ

พบว่าคณะทำงานฯ ระดับอำเภอมีหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอ พิจารณาวางแผนและกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหา รวมทั้งแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับอำเภอ รวบรวมข้อมูลและให้ข้อมูลกับเกษตรกร และผู้เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาเกษตรกร กำกับดูแลในระดับอำเภอเพื่อให้การรับจำนำข้าวเปลือกตามมาตรการรับจำนำข้าวเปลือกเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โปร่งใส โดยเฉพาะไม่ให้มีการสวมสิทธิ์เกษตรกร รายงานสถานะของเกษตรกรและสินค้าเกษตรให้คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดทราบ และปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดมอบหมาย ซึ่งในช่วงก่อนที่จะมีการรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกรที่โรงสี คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ ได้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ประชาสัมพันธ์โครงการ โดยมีหนังสือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาสัมพันธ์โครงการ โดยใช้สื่อที่หน่วยงานมีอยู่ทุกชนิด

(2) แจ้งรายละเอียดการดำเนินโครงการ โดยใช้เวทีการประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ ซึ่งมีส่วนราชการผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอทั้งหมดเข้าร่วมประชุมทราบ พร้อมทั้งสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ

(3) กำกับดูแล และติดตามการออกใบรับรองเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปีในพื้นที่อำเภอ ซึ่งมีสำนักงานเกษตรอำเภอเป็นหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง

(4) จัดทำ และคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานเป็นตัวแทนเกษตรกร และข้าราชการประจำจุดแจ้งประชาชนคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดแต่งตั้ง และประสานงานให้ตัวแทนเกษตรกร และข้าราชการประจำจุดเข้ารับการอบรมวิธีปฏิบัติงานตามหนังสือที่จังหวัดแจ้ง

ในช่วงระหว่างการรับจํานำข้าวเปลือกที่โรงสี คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ ได้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) มอบหมายและกำกับดูแลเกษตรอำเภอ ออกใบรับรองเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย

(2) มอบหมายเกษตรอำเภอ ติดตามและกำกับดูแลตัวแทนเกษตรกร และข้าราชการประจำจุดรับจํานำ ปฏิบัติงานกำกับดูแลการตรวจสอบคุณภาพข้าว น้ำหนัก และคํานวนราคาที่จะรับจํานำโรงสี ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์โครงการที่กำหนด

(3) เกษตรอำเภอจะมีการตรวจเยี่ยมจุดรับจํานำโรงสีบ้าง เป็นบางครั้งเมื่อมีการปฏิบัติงานตามปกติในพื้นที่ใกล้เคียงกับโรงสีที่เข้าร่วมโครงการ

(4) แจ้งความคืบหน้า และรายละเอียดการดำเนินโครงการ โดยใช้เวทีการประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ ซึ่งมีส่วนราชการผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอทั้งหมดเข้าร่วมประชุมทราบ พร้อมทั้งมีการสอบถามปัญหา หรือข้อหารือของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในโครงการ และร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหา

กลุ่มที่ 4 ข้าราชการประจำจุดรับจํานำโรงสี

พบว่า ข้าราชการประจำจุดรับจํานำมีหน้าที่ กำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ของอศส. และเจ้าหน้าที่ประจำจุดรับฝากข้าวเปลือก ให้ความเป็นธรรมแก่เกษตรกรผู้จํานำข้าวเปลือกมาจํานำทั้งคุณภาพ การหักลดความชื้น สิ่งเจือปน และราคาที่เป็นจริงให้ประโยชน์ตกถึงมือเกษตรกรอย่างแท้จริง ทำหน้าที่เป็นกรรมการ 3 ฝ่าย โดยร่วมกับตัวแทนเกษตรกรและตัวแทนจุดรับจํานำในการพิจารณา หรือระงับข้อโต้แย้งเบื้องต้นเกี่ยวกับการนำข้าวเปลือกมาจํานำ ณ จุดรับจํานำที่รับผิดชอบ หากไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่มีข้อโต้แย้งได้ ให้รายงานนายอำเภอท้องที่ทราบโดยทันที และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดมอบหมาย ซึ่งในช่วงก่อนที่จะมีการรับจํานำข้าวเปลือกจากเกษตรกรที่โรงสี ข้าราชการประจำจุดรับจํานำได้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

รับทราบคำสั่งแต่งตั้ง และมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติโดยหน่วยงานของเกษตรอำเภอ หรือเกษตรตำบลแจ้งให้ทราบ แต่ไม่มีหน่วยงานใดติดต่อข่าวสาร หรือการอบรมแนะนำการปฏิบัติงานให้ทราบ

ในช่วงระหว่างการรับจำนำข้าวเปลือกที่โรงสี ข้าราชการประจำจุดได้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

ข้าราชการประจำจุด จะทราบข่าวการรับจำนำจากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานที่ตนเองสังกัด จะมีการเดินทางไปกำกับดูแลผู้ปฏิบัติงานที่จุดรับจำนำโรงสี เพียงครั้งเดียวตลอดทั้งโครงการ ร้อยละ 75 และเดินทางไปจุดรับจำนำตลอดทั้งโครงการ 2 ครั้ง ร้อยละ 25 เมื่อไปปฏิบัติงานกำกับดูแลที่จุดรับจำนำโรงสี และแนะนำตัวกับโรงสีแล้ว ก็ไม่ทราบว่าต้องดำเนินการในส่วนใด สามารถทำได้เพียงแจ้งให้ตัวแทนเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่จะรู้จักกัน ดูแลให้ความเป็นธรรมแก่เกษตรกรผู้จำนำเท่านั้น และไม่ทราบว่าต้องแจ้งหรือรายงานผลให้หน่วยงานหรือบุคคลใด จึงไม่มีการติดตามกำกับดูแลจุดรับจำนำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในครั้งต่อไปอีก

กลุ่มที่ 5 ตัวแทนเกษตรกร

พบว่าตัวแทนเกษตรกร มีหน้าที่กำกับดูแลให้ความเป็นธรรม และอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรในการรับจำนำข้าวเปลือกนปี ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โปร่งใส ประโยชน์ตกถึงมือเกษตรกรอย่างแท้จริง ซึ่งในช่วงก่อนที่จะมีการรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกรที่โรงสี ตัวแทนเกษตรกรได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

เข้ารับการอบรมที่จังหวัด เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ วิธีปฏิบัติงานในโครงการ และจังหวัดจะสาธิตวิธีการตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก การใช้เครื่องชั่งน้ำหนัก ให้ตัวแทนเกษตรกรทราบ

ในช่วงระหว่างการรับจำนำข้าวเปลือกที่โรงสี ตัวแทนเกษตรกรได้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

ในช่วงแรกของการรับจำนำข้าวเปลือก ตัวแทนเกษตรกรร้อยละ 50 จะอยู่ปฏิบัติงานที่จุดรับจำนำโรงสีในช่วงเวลาเปิดทำงานของโรงสีตั้งแต่เวลา 08.30 – 16.00 น. เป็นประจำทุกวัน เมื่อดำเนินการไปเป็นระยะเวลา 1-2 สัปดาห์ เมื่อตัวแทนเกษตรกรเดินทางไปปฏิบัติงานที่จุดรับจำนำโรงสี ในช่วงเวลาเปิดทำงานของโรงสี ผู้ประกอบการโรงสี จะแจ้งให้ทราบว่า ในวันดังกล่าวมีผู้นัดหมายนำข้าวเปลือกจำนำโครงการหรือไม่ ถ้ามี ตัวแทนเกษตรกรจะอยู่ปฏิบัติงานกำกับดูแลการรับจำนำที่โรงสี ถ้าเจ้าหน้าที่โรงสีแจ้งไม่มีการนัดหมายส่งมอบข้าวเปลือกก็จะเดินทางกลับ ในกรณีที่มีเกษตรกร นำข้าวเปลือกจำนำในโครงการที่จุดรับจำนำโรงสี โดยไม่มีการนัดหมายไว้ล่วงหน้า เจ้าหน้าที่โรงสี จะโทรศัพท์แจ้งให้ทราบ และตัวแทนเกษตรกรก็จะ

เดินทางไปที่จุดรับจำหน่ายโรงสี กำกับดูแลการตรวจสอบคุณภาพ น้ำหนัก และการคำนวณราคาข้าวเปลือก สำหรับวันที่ตัวแทนเกษตรกรมีภารกิจสำคัญไม่สามารถอยู่ปฏิบัติงานที่จุดรับจำหน่ายในช่วงที่มีเกษตรกรนำข้าวเปลือกจำหน่ายที่โรงสีได้ จะแจ้งผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อศ. ประจำจุดรับจำหน่ายและฝากให้กำกับดูแลการตรวจสอบคุณภาพ น้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือกแทน

ตัวแทนเกษตรกรอีกร้อยละ 50 จะเดินทางไปปฏิบัติงานที่จุดรับจำหน่ายโรงสีเมื่อมีโทรศัพท์จากเจ้าหน้าที่โรงสีแจ้งว่า จะมีการรับจำหน่ายข้าวเปลือกที่โรงสีเท่านั้น

ในการปฏิบัติงานกำกับดูแลของตัวแทนเกษตรกร กรณีที่โรงสีโทรศัพท์แจ้งให้ทราบว่า มีเกษตรกรนำข้าวเปลือกไปจำหน่ายที่โรงสี เมื่อตัวแทนเกษตรกรเดินทางไปจุดรับจำหน่ายส่วนใหญ่โรงสีจะดำเนินการตรวจสอบคุณภาพ น้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือกเรียบร้อยแล้ว

วิธีการปฏิบัติงานกำกับดูแลการตรวจสอบคุณภาพ น้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือกที่จุดรับจำหน่ายโรงสี ของตัวแทนเกษตรกร จะสังเกตการณ์ในช่วงการสูมตัวอย่างข้าวเปลือก การตรวจวัดความชื้น และการชั่งน้ำหนักเท่านั้น บางครั้งก็สังเกตเห็นว่าโรงสีไม่ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่ก็ไม่สามารถแย้งได้ เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ และไม่มีอำนาจในการสั่งการให้โรงสีต้องปฏิบัติได้ สำหรับการตรวจจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก ตัวแทนเกษตรกรมีเห็นว่า เป็นเรื่องทางเทคนิค ซึ่งต้องอาศัยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ จึงเพียงแค่เป็นสักขีพยานไม่ให้โรงสีเอารัดเอาเปรียบเกษตรกรที่นำข้าวเปลือกจำหน่ายที่โรงสีก็เพียงพอแล้ว ในส่วนการตกลงราคาระหว่างโรงสี และเกษตรกรที่จำหน่ายข้าวเปลือก จะพิจารณาว่า เกษตรกรที่จำหน่ายข้าวเปลือกในโครงการยินยอมตกลงรับราคาที่เจรจากับโรงสีโดยไม่มีกรทักท้วงว่าไม่ได้รับความยุติธรรม ตัวแทนเกษตรกรก็จะลงลายมือชื่อในใบรับฝากข้าวเปลือกที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายอศ. ออกให้แก่เกษตรกรถือไว้เป็นหลักฐานในการรับใบประทวนสินค้า สำหรับในกรณีที่เกษตรกรมีการทักท้วง ไม่สามารถเจรจาต่อรองราคากันได้ โรงสีก็จะไม่รับจำหน่ายข้าวเปลือกจากเกษตรกร อย่างไรก็ตามแทบจะทั้งหมดเกษตรกรกับผู้ประกอบการโรงสี จะสามารถเจรจาตกลงราคารับจำหน่ายกันได้

2. ผู้กำกับดูแลส่วนการบริหารงานขององค์การคลังสินค้า แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้า

พบว่าเจ้าหน้าที่ อศ. มีหน้าที่ (1) การควบคุมดูแลการเบิกจ่ายเอกสารสำคัญ เช่น ใบโอนย้ายสินค้า ใบรับโอนสินค้า ใบส่งคืนสินค้า ใบรับคืนสินค้า ใบตั้งสีแปรสภาพ ใบรับฝากข้าวเปลือก ใบประทวนสินค้า เป็นต้น (2) รับฝากข้าวเปลือกให้ถูกต้องตามชนิดข้าวเปลือกที่รับจำหน่าย (3) กำกับดูแลการแปรสภาพข้าวเปลือก การส่งข่าวสารไปยังคลังสินค้ากลางให้ตรงตามชนิดข้าวเปลือกที่รับจำหน่าย และตามระยะเวลาที่กำหนด (4) ดูแลรักษาข้าวเปลือกและข่าวสารที่หน่วยรับ

ฝากข้าวเปลือกโรงสี ให้มีปริมาณครบถ้วนตามบัญชี หากตรวจพบเหตุการณ์ผิดปกติให้รายงาน
 อคส. ส่วนกลางโดยทันที และ(5) ทำรายงาน และส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้อคส. ส่วนกลาง

ในการปฏิบัติงานที่จตุรรับจำนำข้าวเปลือกโรงสีของเจ้าหน้าที่อคส. ช่วงก่อนที่จะมี
 การรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกรที่โรงสี อคส. ส่วนกลาง จะมอบหมายเจ้าหน้าที่อคส. จำนวน
 1 ราย อยู่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัด เพื่อเป็นผู้แทนอคส. ประสานการปฏิบัติงานระหว่างจังหวัด
 โรงสี และอคส. ส่วนกลาง และดำเนินการในเรื่องการประชุมเตรียมความพร้อมในการดำเนิน
 โครงการร่วมกับคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด แจ้งขอให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ระดับ
 จังหวัดจัดเตรียม และคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อคส. ประจำจตุรรับจำนำโรงสี
 แห่งละ 1-2 ราย เมื่ออคส. ส่วนกลางอนุมัติให้โรงสีในพื้นที่จังหวัดเข้าร่วมโครงการแล้ว จะเริ่ม
 มอบหมายให้เจ้าหน้าที่อคส. ประจำจตุรรับจำนำโรงสีเดินทางไปปฏิบัติงานที่จตุรรับจำนำโรงสี
 ซึ่งโดยปกติจะเจ้าหน้าที่อคส. 1 ราย จะได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโรงสีจำนวน 4-5 แห่ง และจะ
 เดินทางไปยังจตุรรับจำนำโรงสีก่อน โรงสีจะเริ่มเปิดรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกรล่วงหน้าเพียง
 1-2 วันเท่านั้น เจ้าหน้าที่อคส. ประจำจตุรรับจำนำจะดำเนินการก่อนที่โรงสีจะเปิดรับจำนำ
 ข้าวเปลือกจากเกษตรกรในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ประสานงานผู้ประกอบการโรงสี และผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อคส. ทำความเข้าใจ
 รายละเอียดการปฏิบัติงาน และสอบถามความพร้อมของโรงสี เพื่อกำหนดวันเปิดรับจำนำ
 ข้าวเปลือกจากเกษตรกร

(2) แจ้งฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดตรวจสอบสต็อกข้าวเปลือกที่
 ซื้อมาโดยปกติของโรงสีก่อนวันรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกร

ในช่วงระหว่างการรับจำนำข้าวเปลือกที่โรงสี เจ้าหน้าที่อคส. ได้ดำเนินการใน
 เรื่องดังต่อไปนี้

(1) ประสานงานกับอคส. ส่วนกลางเพื่อเบิกจ่าย และควบคุมดูแลการใช้เอกสาร
 ประกอบการปฏิบัติงานที่จตุรรับจำนำโรงสีที่เกี่ยวกับโครงการตามที่หลักเกณฑ์กำหนด

(2) มอบหมายให้ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อคส. กำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
 โรงสีในการรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรเกี่ยวกับการตรวจสอบความชื้น
 สิ่งเจือปน การชั่งน้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือก

(3) ออกใบรับฝากข้าวเปลือก และใบประทวนสินค้า โดยในช่วงแรกเจ้าหน้าที่
 อคส. จะเป็นผู้ดำเนินการเขียนรายละเอียดด้วยตนเอง ต่อมาเมื่อมีการฝึกสอนงานผู้ช่วยเจ้าหน้าที่
 อคส. ปฏิบัติงานได้แล้ว จะมอบหมายให้ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อคส. เขียนรายละเอียดแทน และเจ้าหน้าที่
 อคส. จะเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องก่อนลงลายมือชื่อ และมอบให้ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อคส. เก็บไว้

เพื่อให้เกษตรกรลงมือซื้อรับใบประทวนสินค้าอีกครั้ง เมื่อถึงกำหนดวันนัดหมายรับใบประทวนสินค้า ซึ่งโดยปกติจะใช้เวลาประมาณ 3 วันทำการนับถัดจากวันที่เกษตรกรจำหน่ายข้าวเปลือก

(4) มอบหมายและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อศ. จัดทำรายงานการออกใบประทวนสินค้าแจ้งธ.ก.ส. พร้อมทั้งประสานการรับจำหน่ายใบประทวนสินค้ากับ ธ.ก.ส. และรวบรวมต้นข้าวใบประทวนสินค้าที่สลับหลังให้ธ.ก.ส.แล้ว ส่งคืนอศ. ส่วนกลาง

(5) มอบหมายและกำกับดูแลผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อศ. จัดทำรายงานปริมาณการรับ-จ่ายข้าวเปลือกและข้าวสาร รายงานอศ. ส่วนกลางและจังหวัดทุกวัน

(6) จัดทำสรุปรายงานการรับ-จ่ายสินค้าคงเหลือประจำวันแนบเอกสารส่งอศ. ส่วนกลางทุกวัน

(7) จัดทำสรุปรายงานการรับ-จ่ายข้าวเปลือก และข้าวสารเพื่อปรับปรุงยอด รายงานทุกสัปดาห์

(8) ประสานการดำเนินงานสั่งตีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสารจาก อศ. ส่วนกลาง แล้วพิมพ์ใบสั่งตีแปรสภาพข้าวเปลือกมอบให้โรงสีลงลายมือชื่อ เพื่อเริ่มดำเนินการตีแปรสภาพ

(9) กำกับดูแลการตีแปรสภาพข้าวเปลือก และส่งมอบข้าวสารตามกำหนดระยะเวลา

(10) ดูแลรักษาข้าวเปลือก และข้าวสารที่หน่วยรับฝากข้าวเปลือกที่โรงสีให้มีปริมาณครบถ้วน

(11) มอบหมายและกำกับดูแลผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อศ. จัดทำใบรับปรับปรุงจากการแปรสภาพข้าวเปลือกตามจำนวนข้าวเปลือกที่โรงสีตีแปรสภาพ และจำนวนข้าวสารที่แปรสภาพได้จริงทุก 3 วัน ที่มีการสั่งตีแปรสภาพ

(12) จัดทำรายงานขนย้ายข้าวสารเข้าโกดังกลาง และแจ้งอศ. ส่วนกลางล่วงหน้า ก่อนการส่งมอบข้าวสารที่โกดังกลางอย่างน้อย 1 วัน

(13) เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด เป็นประจำทุกเดือน และเข้าร่วมประชุมระหว่างคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ผู้ประกอบการโรงสีเป็นประจำทุกเดือน

(14) ประสานงานการตรวจสอบติดตามกำกับดูแลของคณะกรรมการฯ ซึ่งจะมีการตรวจเยี่ยมที่จุดรับจำหน่ายโรงสีทุกแห่ง เป็นประจำทุกเดือน

กลุ่มที่ 2 ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้า

พบว่าผู้ช่วยอศ. มีหน้าที่ (1) การตรวจสอบเอกสารในการรับฝากข้าวเปลือกของเกษตรกร (2) ดูแลตรวจสอบปริมาณ คุณภาพ การหักลดความชื้น สิ่งเจือปน น้ำหนักสุทธิ และราคา รับจํานำ (3) ออกเอกสารตรวจรับสินค้า โดยระบุชนิดสินค้า น้ำหนัก ความชื้น และสิ่งเจือปน น้ำหนักสุทธิ และราคา รับจํานำ (4) จัดทำรายละเอียดและสรุปรายงานการรับ-จ่ายข้าวเปลือก ส่งให้หน่วยรวบรวมประจำจังหวัด และอศ. ส่วนกลาง ทุกวัน (5) ควบคุม ดูแลการเก็บรักษา การแปรสภาพ การส่งมอบข้าวเปลือกและข้าวสาร (6) จัดทำรายงานการรับจํานำใบประทวนสินค้า เมื่อได้รับแจ้งยืนยันการรับจํานำจากธ.ก.ส. (7) กำกับดูแล และตรวจสอบการโอนย้ายข้าวสารที่ได้จากการแปรสภาพข้าวเปลือกที่รับจํานำ (8) จัดทำรายละเอียดการรับ-จ่ายข้าวสารประจำวันให้หน่วยรวบรวมประจำจังหวัด และส่วนงานข้อมูล อศ. ส่วนกลางทุกวัน (9) รับผิดชอบคุณภาพข้าวสารที่ส่งเข้าโกดังกลาง และ (10) ทำหน้าที่อื่น ๆ ตามที่เจ้าหน้าที่อศ. ประจำจุดรับจํานำมอบหมาย เช่น การประสานงานกับผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่จุดรับจํานำ การปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าหน้าที่อศ. ประจำจุดรับจํานำในการประสานงานกับหน่วยงาน หรือบุคคลที่คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดมอบหมายให้กำกับดูแลจุดรับจํานำ เป็นต้น

ในช่วงก่อนที่จะมีการรับจํานำข้าวเปลือกจากเกษตรกรที่โรงสี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อศ. ได้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

เข้ารับการอบรมหลักเกณฑ์ และวิธีการปฏิบัติงาน โครงการพร้อมกับตัวแทนเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ของโรงสี

ในช่วงระหว่างการรับจํานำข้าวเปลือกที่โรงสี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อศ. จะเริ่มปฏิบัติงานเมื่อเจ้าหน้าที่อศ. ประจำจุดรับจํานำประสานแจ้งให้เริ่มปฏิบัติงาน โครงการ และได้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่อศ. ประจำจุดรับจํานำปฏิบัติงานในลักษณะการกำกับดูแลเจ้าหน้าที่โรงสี และร่วมปฏิบัติงานเป็นบางครั้งในการรับจํานำข้าวเปลือกจากเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรเกี่ยวกับการตรวจสอบความชื้น สิ่งเจือปน การชั่งน้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือก

(2) ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่อศ. ประจำจุดรับจํานำเขียนรายละเอียดน้ำหนัก ความชื้น สิ่งเจือปน ราคา รายชื่อผู้จํานำใบรับฝากข้าวเปลือก และใบประทวนสินค้าตามที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่อศ. และเมื่อเจ้าหน้าที่อศ. ตรวจสอบความถูกต้องและลงลายมือชื่อ ร่วมกับโรงสี และตัวแทนเกษตรกรแล้ว จะเก็บใบประทวนสินค้าไว้เพื่อให้เกษตรกรลงลายมือชื่อรับใบประทวนสินค้าอีกครั้ง เมื่อถึงกำหนดวันนัดหมายรับใบประทวนสินค้า

(3) จัดทำรายงานการอภิปรายประทวนสินค้าแจ้งช.ก.ส. ตามที่เจ้าหน้าที่อคส.

มอบหมาย

(4) จัดทำรายงานปริมาณการรับ-จ่ายข้าวเปลือกและข้าวสาร รายงานอคส. ส่วนกลางและจังหวัดทุกวันตามที่เจ้าหน้าที่อคส. มอบหมาย

(5) จัดทำสรุปรายงานการรับ-จ่ายสินค้าคงเหลือประจำวันตามที่เจ้าหน้าที่อคส. มอบหมาย

(6) ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่อคส. ประจําจุดรับจํานำกํากับดูแลการสีแปรสภาพ ข้าวเปลือก และส่งมอบข้าวสารตามกำหนดระยะเวลา

(7) ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่อคส. ดูแลรักษาข้าวเปลือก และข้าวสารที่หน่วยรับฝาก ข้าวเปลือกที่โรงสีให้มีปริมาณครบถ้วน

(8) จัดทำใบปรับปรุงจากการแปรสภาพข้าวเปลือกตามจำนวนข้าวเปลือกที่ โรงสีสีแปรสภาพ และจำนวนข้าวสารที่แปรสภาพได้จริงทุก 3 วัน ที่มีการสั่งสีแปรสภาพตามที่ เจ้าหน้าที่อคส. ประจําจุดรับจํานำมอบหมาย

(9) ประสานงานโรงสี ดัดป้ายแสดงกองข้าวเปลือกที่รับจํานำ แยกออกจากกอง ข้าวเปลือกที่โรงสีซื้อขายตามปกติ

3. การดำเนินงานของผู้จํานำข้าวเปลือก แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 สหกรณ์ที่จํานำข้าวเปลือกในโครงการ

ในช่วงก่อนที่จะมีการรับจํานำข้าวเปลือกจากเกษตรกรที่โรงสี สหกรณ์ที่เข้าร่วม โครงการได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) สอบถามข้อมูลโครงการจากการประชุมประจำเดือนร่วมกับสำนักงานสหกรณ์ จังหวัด และพูดคุยข้อมูลระหว่างสมาชิกสหกรณ์ด้วยกัน เมื่อได้รับทราบรายละเอียดโครงการ เบื้องต้นจะโทรศัพท์สอบถามรายละเอียดโครงการจากสำนักงานการค้าภายในจังหวัด หรือ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

(2) ผู้จัดการสหกรณ์ จะเสนอเรื่องการเข้าร่วมโครงการ เพื่อขอมติที่ประชุม สหกรณ์

(3) เมื่อสหกรณ์มีมติให้สหกรณ์เข้าร่วมโครงการแล้ว ผู้จัดการสหกรณ์จะติดต่อ ช.ก.ส. เพื่อแจ้งความประสงค์ที่จะเข้าร่วมโครงการจํานำใบประทวนสินค้ากับช.ก.ส. และ ขออนุญาตโอนเงินกู้ยืมจากช.ก.ส.

(4) เมื่อสหกรณ์ได้รับแจ้งอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการจากช.ก.ส.แล้ว จะแจ้งให้ สมาชิกสหกรณ์ทราบ ขณะเดียวกัน จะเจรจากับโรงสีที่เข้าร่วมโครงการซึ่งเป็นผู้คํ้ากันโดยปกติ

เพื่อตกลงในรายละเอียดทางปฏิบัติว่าจะรับจำนำข้าวเปลือกจากสหกรณ์ในโครงการ โดยถือเสมือนหนึ่งให้สหกรณ์เป็นผู้รวบรวมข้าวเปลือกจากสมาชิก

เมื่อเข้าสู่ช่วงรับจำนำข้าวเปลือก สหกรณ์จะมีการรับจำนำข้าวเปลือกจากสมาชิก โดย สหกรณ์จะดำเนินการซื้อขายขาดกับสมาชิก โดยมีวิธีปฏิบัติดังนี้

(1) เมื่อสมาชิกรับจำนำข้าวเปลือกมาที่สหกรณ์ พร้อมเอกสารใบรับรองเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน จะมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์ตรวจสอบหลักฐาน พร้อมทั้งดำเนินการชั่งน้ำหนัก ตรวจสอบความชื้น สิ่งเจือปน และคุณภาพข้าวเปลือกตามลักษณะการซื้อขายปกติ

(2) สหกรณ์จะคำนวณจำนวนเงินที่สมาชิกได้รับ โดยอิงกับตารางราคารับจำนำข้าวเปลือกที่หลักเกณฑ์โครงการกำหนด ซึ่งโดยปกติจะสูงกว่าราคาตลาดไม่น้อยกว่า 500-1,000 บาทต่อตัน พร้อมทั้งจ่ายเงินให้แก่สมาชิกทันที

(3) เจ้าหน้าที่สหกรณ์ จะทำหลักฐานสรุปรายละเอียดการซื้อขายข้าวเปลือกจากสมาชิก รายละเอียดคุณภาพ น้ำหนักข้าวเปลือก และจำนวนเงินที่ได้จ่ายให้กับสมาชิกไปแล้ว พร้อมทั้งรวบรวมเอกสารหลักฐานการจำนำของสมาชิก เพื่อเตรียมนำข้าวเปลือกไปจำนำที่โรงสีซึ่งได้ตกลงกันไว้ตั้งแต่ช่วงก่อนเริ่มโครงการรับจำนำ

(4) ขณะเดียวกันสหกรณ์ จะจัดเก็บข้าวเปลือกที่รับซื้อจากสมาชิกในโครงการรับจำนำ โดย ข้าวเปลือกที่มีคุณภาพใกล้เคียงกันจะรวมอยู่ในกองเดียวกัน และแยกข้าวเปลือกที่มีคุณภาพต่างกันมากเป็นกองต่างหาก เมื่อสหกรณ์รวบรวมข้าวเปลือกจากสมาชิกได้ในปริมาณที่สามารถขนส่งได้เต็มรถบรรทุกข้าวเปลือกแล้ว ก็จะเตรียมดำเนินการนำไปจำนำที่โรงสี

(5) ขั้นตอนการขนส่งข้าวเปลือกไปจำนำที่โรงสี มี 2 ประเภท สหกรณ์ร้อยละ 25 มีรถบรรทุกเป็นของตัวเอง จะขนส่งข้าวเปลือกที่รับจำนำไว้ไปยังโรงสีด้วยรถของสหกรณ์ สหกรณ์ร้อยละ 75 จะแจ้งให้โรงสีที่ตนเองมีข้อตกลงให้สหกรณ์เป็นเสมือนผู้รวบรวมข้าวเปลือกเพื่อนำรถยนต์ของโรงสีไปบรรทุกข้าวเปลือกที่สหกรณ์ พร้อมทั้งแจ้งยอดน้ำหนักข้าวเปลือกที่รวบรวมไว้ โรงสีจะคำนวณน้ำหนักที่ได้รับแจ้ง แล้วจัดรถบรรทุกข้าวเปลือกไปยังสหกรณ์ ซึ่งโดยปกติ จะมีการขนส่งข้าวเปลือกจากสหกรณ์ไปยังโรงสีที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำทุกวัน

(6) สหกรณ์จะจัดเตรียมเอกสารที่รวบรวมจากสมาชิกไว้ หนังสืออนุมัติวงเงินกู้ยืมจาก ธ.ก.ส. รายชื่อสมาชิกที่สหกรณ์รับซื้อข้าวเปลือกในโครงการไว้ รายงานการประชุมของสหกรณ์ ที่กำหนดผู้มีอำนาจทำการแทนสหกรณ์ในการดำเนินการรับฝากข้าวเปลือก สำเนาบัตรประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ และเอกสารสรุปการซื้อขายข้าวเปลือกจากสมาชิกที่มีรายละเอียดของสมาชิก จำนวนน้ำหนักรวม และจำนวนเงินที่รับซื้อจากสมาชิก มอบให้กับเจ้าหน้าที่ของ

สหกรณ์นำไปพร้อมกับข้าวเปลือกที่พนักงานขับรถบรรทุกข้าวเปลือกของโรงสี หรือสหกรณ์ไปยังโรงสีที่ตกลงกันได้

(7) เมื่อถึงโรงสีที่รับจำนำข้าวเปลือก เจ้าหน้าที่สหกรณ์ จะส่งมอบเอกสารหลักฐานทั้งหมดให้โรงสี เจ้าหน้าที่โรงสีรับมอบเอกสาร พร้อมทั้งชั่งน้ำหนักข้าวเปลือก และตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก ก่อนจะจัดบันทึกคุณภาพข้าวเปลือกเช่นเดียวกับการปฏิบัติโดยปกติของโรงสี

(8) ผู้ประกอบการโรงสี จะใช้ข้อมูลจากเอกสารสรุปรวมการซื้อขายข้าวเปลือกจากสมาชิกที่สหกรณ์จัดทำไว้ เป็นฐานในการพิจารณาเปรียบเทียบกับรายละเอียดคุณภาพ และน้ำหนักของข้าวเปลือกที่โรงสีตรวจสอบ สหกรณ์ทั้งหมดร้อยละ 100 แจ้งว่าโรงสีใช้ตัวเลขที่สหกรณ์แจ้ง ส่งมอบให้ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อศ. ใช้เป็นข้อมูลในการออกใบรับฝากข้าวเปลือกทุกครั้ง โดยที่มิบางครั้งปรากฏผลของจำนวนเงินรวมที่ได้จากการคำนวณผลของการตรวจสอบคุณภาพ และน้ำหนักข้าวเปลือกน้อยกว่าจำนวนเงินรวมที่ปรากฏในเอกสารสรุปรวมการซื้อขายข้าวเปลือกจากสมาชิกสหกรณ์ แต่โรงสีจะอนุโลมให้ เนื่องจากมีผลต่างไม่มากนัก และเป็นการถ่วงเฉลี่ยกันไปตลอดทั้ง โครงการพิจารณารายละเอียดในเอกสารที่สหกรณ์ส่งมอบทั้งหมด เทียบกับรายละเอียดที่ตรวจวัดคุณภาพ และชั่งน้ำหนักได้

(9) การออกใบรับฝากข้าวเปลือกให้กับสหกรณ์นั้น เจ้าหน้าที่อศ. จะออกใบรับฝากข้าวเปลือกในจำนวนรวมทั้งหมดในนามของสหกรณ์ที่นำข้าวเปลือกมาจำนำที่โรงสี การคำนวณจำนวนเงินที่สหกรณ์จะได้รับ

นอกเหนือจากที่สหกรณ์จะได้รับใบประทวนสินค้าตามจำนวนเงินที่สหกรณ์รับซื้อข้าวเปลือกจากสมาชิกแล้ว โรงสีจะมีค่าบริหารจัดการให้สหกรณ์ในอัตราตันละ 100 บาทสำหรับทั้ง 4 สหกรณ์ และสำหรับสหกรณ์จำนวน 1 แห่ง ซึ่งขนส่งข้าวเปลือกไปยังโรงสีด้วยรถของสหกรณ์เอง โรงสีจะบวกค่าขนส่งในอัตราทั่วไปให้ด้วย

(10) เจ้าหน้าที่สหกรณ์ รับใบประทวนสินค้าตามวันนัดรับใบประทวนสินค้า ซึ่งโดยปกติจะใช้เวลาประมาณ 5 วันทำการนับถัดจากวันที่นำข้าวเปลือกจำนำที่โรงสี และนำไปจำนำที่ธ.ก.ส. โดยสหกรณ์จะมีการมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ที่ระบุในรายงานการประชุมเป็นผู้ดำเนินการรับเงินที่ธ.ก.ส.

กลุ่มที่ 2 เกษตรกรรายย่อย

ในช่วงก่อนที่จะมีการรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกรที่โรงสี เกษตรกรรายย่อยที่เข้าร่วมโครงการมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

(1) เกษตรกรร้อยละ 75 ทราบข้อมูลการเข้าร่วมโครงการเริ่มแรกจากวิทยุเสียงตามสายประจำหมู่บ้าน เกษตรกรร้อยละ 25 ทราบข้อมูลการเข้าร่วมโครงการเริ่มแรกจากการบอกเล่าของเกษตรกรที่เป็นชานาด้วยกัน หลังจากนั้นเกษตรกรจะสอบถามข้อมูลรายละเอียดการเข้าร่วมโครงการจากผู้นำหมู่บ้าน หรือกำนัน หรือสอบถามจากเกษตรกรด้วยกันเอง

(2) เกษตรกรร้อยละ 62.50 จะไปติดต่อขอใบรับรองเกษตรกรที่สำนักงานเกษตรตำบลในพื้นที่ ก่อนช่วงเวลาที่โรงสีเปิดรับจำหน่ายข้าวเปลือก เกษตรกรร้อยละ 37.50 ขอใบรับรองเกษตรกรที่สำนักงานเกษตรตำบลในช่วงที่โรงสีเปิดรับจำหน่ายข้าวเปลือกแล้ว

(3) เกษตรกรจะนำไปรับรองเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ไปที่สำนักงานธ.ก.ส.พื้นที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อรับรองเป็นลูกค้าธ.ก.ส.ที่จะเข้าร่วมโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือก

เมื่อเกษตรกรจะเก็บเกี่ยวข้าวเปลือกแล้ว จะดำเนินการ โดยมีวิธีปฏิบัติดังนี้

(1) ในช่วงการเก็บเกี่ยวข้าวเปลือก เกษตรกรทั้งหมดร้อยละ 100 เก็บเกี่ยวข้าวเปลือกโดยใช้รถเกี่ยวข้าว และในจำนวนนี้ร้อยละ 37.50 จ้างรถบรรทุกข้าวเปลือกไปจำหน่ายที่โรงสี เกษตรกรร้อยละ 62.5 บรรทุกขนส่งข้าวเปลือกใช้ “รถอีแต๋น” หรือ “รถอีต๊อก” พร้อมกับจัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังจุดรับจำหน่ายโรงสี

(2) ขั้นตอนการจำหน่ายข้าวเปลือก เกษตรกรจะแจ้งความประสงค์ว่าจะจำหน่ายข้าวเปลือกที่นำมาที่โรงสีในโครงการ

(3) เจ้าหน้าที่โรงสี จะสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือกจากรถที่บรรทุกข้าวเปลือก วิธีการสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือก มี 2 แบบ เกษตรกรร้อยละ 75 แจ้งว่าโรงสีใช้น้ำแทงข้าวเปลือกทั่วทั้งกองข้าวเปลือกหลายครั้ง (น้ำหนักของข้าวเปลือกที่สุ่มตัวอย่างประมาณ 1-2 กิโลกรัม) เกษตรกรร้อยละ 25 แจ้งว่า โรงสีใช้เครื่องแทงข้าวเปลือกสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือกขึ้นไป จำนวน 1 ตัวอย่างบริเวณส่วนกลางของกองข้าวเปลือก แล้วบรรจุใส่ในถังบรรจุข้าวเปลือกที่เตรียมไว้

(4) เจ้าหน้าที่โรงสีนำตัวอย่างข้าวเปลือกที่อยู่ในถังบรรจุข้าว ตรวจสอบวัดความชื้นของข้าวเปลือก เกษตรกรร้อยละ 50 แจ้งว่า โรงสีตรวจสอบวัดความชื้น โดยหยิบตัวอย่างข้าวเปลือกที่สุ่มตัวอย่างไว้ขึ้นมาด้วยมือ และพิจารณาความชื้นโดยใช้สายตา และตีค่าความชื้น เกษตรกรร้อยละ 50 แจ้งว่า โรงสีหยิบตัวอย่างข้าวเปลือกขึ้นมาใส่ในเครื่องตรวจสอบวัดความชื้นข้าวเปลือก และกดปุ่มตรวจสอบความชื้น ในจำนวนดังกล่าว เกษตรกร 2 ราย แจ้งว่า โรงสีจะตรวจสอบวัดความชื้นจำนวน 2-3 ครั้ง แล้วหาค่าเฉลี่ย เกษตรกร 2 ราย แจ้งว่า โรงสีตรวจสอบวัดความชื้นเพียงครั้งเดียว แล้วจดบันทึกค่าความชื้นใส่ในกระดาษ

(5) ขั้นตอนการตรวจวัดสิ่งเจือปน และคุณภาพข้าวเปลือก เกษตรกรทั้งหมดร้อยละ 100 แจ้งว่า ไม่ได้ปฏิบัติตามวิธีปฏิบัติอย่างละเอียด เพียงแต่เห็นว่าโรงสีนำตัวอย่างข้าวเปลือก

เข้าเครื่องบดเป็นข้าวกล้อง จากนั้นจะนำข้าวที่บดได้มาพิจารณาคุณภาพ และคำนวณราคา ก่อนจะแจ้งให้กับเกษตรกรทราบ

(6) ในการแจ้งราคารับจำนำ โรงสีจะแจ้งราคาข้าวเปลือกในหน่วยต่อดัน เกษตรกรจะต่อรองขอราคาเพิ่มจากที่โรงสีแจ้ง โดยเฉลี่ยจะอยู่ระหว่าง 100 – 200 บาท บางครั้ง โรงสียินยอม ไม่ยินยอม หรือเสนอราคาให้ตามที่เกษตรกรแจ้งเพียงร้อยละ 50 ขึ้นอยู่กับสภาพ ข้าวเปลือก เกษตรกรทั้งหมดแจ้งว่า ในท้ายที่สุดแล้วจะยินยอมขายให้กับโรงสี เนื่องจากเคยนำ ข้าวเปลือกไปขายให้กับโรงสีรายอื่น เมื่อไม่ได้ราคาตามที่ต่อรอง แต่เมื่อนำไปขายให้กับโรงสีราย อื่นแล้ว ก็จะได้รับราคาเท่ากับที่โรงสีรายแรกแจ้ง โดยเกษตรกรให้เหตุผลว่า โรงสีจะมีเครือข่าย ติดต่อกัน อย่างไรก็ตามเกษตรกรให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า โดยเฉลี่ยราคาที่ได้จากการรับจำนำจะ สูงกว่าราคาตลาดประมาณ 300-500 บาท ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาของราคาตลาด

(7) เมื่อเจรจาตกลงราคากันได้ โรงสีจะแจ้งให้เกษตรกรจะนำรถบรรทุก ข้าวเปลือกขึ้นแท่นชั่งน้ำหนัก การชั่งน้ำหนัก จะมีการชั่งน้ำหนักจำนวน 2 ครั้ง โดยการชั่งน้ำหนัก ในครั้งแรกจะชั่งพร้อมกับข้าวเปลือก หลังจากนั้นจะนำรถบรรทุกข้าวเปลือกไปเทข้าวเปลือกใน กองข้าวเปลือกที่โรงสีแจ้ง แล้วจึงนำรถที่บรรทุกข้าวเปลือกไปชั่งน้ำหนักอีกครั้ง เกษตรกร ร้อยละ 75 ไม่พบความผิดปกติของน้ำหนักข้าวเปลือก เกษตรกรร้อยละ 25 ไม่แน่ใจว่าโรงสีจะ ชั่งน้ำหนักด้วยความยุติธรรม

(8) หลังจากที่โรงสีชั่งน้ำหนักเสร็จเรียบร้อยแล้ว โรงสีจะขอใบรับรองเกษตรกร ผู้ปลูกข้าวในปี สำเนาสมุดคู่มือของธ.ก.ส. และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อยื่นให้โรงสีแล้ว เกษตรกรจะรอรับใบชั่งน้ำหนัก ซึ่งจะระบุข้อความจำนวนเงินต่อหน่วยน้ำหนักข้าวเปลือก 1 ตัน น้ำหนักข้าวเปลือกที่ชั่งได้ และจำนวนเงินรวมที่ได้รับ พร้อมทั้งระบุวันที่นับรับใบประทวนสินค้า ซึ่งโดยปกติจะใช้เวลาในการรับประทวนสินค้าประมาณ 1 สัปดาห์

(9) เมื่อถึงวันนับรับใบประทวนสินค้า เกษตรกรจะนำใบชั่งน้ำหนักที่โรงสีออกให้ นำไปขอรับใบประทวนสินค้าที่โรงสี และนำไปจำนำที่ธ.ก.ส.ตามที่ได้แจ้งไว้ในช่วงแรกต่อไป

4. การปฏิบัติงานของโรงสี

4.1 ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าร่วมโครงการ

ช่วงก่อนเข้าร่วมโครงการ โรงสีติดตามข้อมูลข่าวสารโครงการจากโทรทัศน์ และ สื่อมวลชน รวมถึงสอบถามข้อมูลจากสำนักงานการค้าภายในจังหวัด หรือสำนักงานพาณิชย์จังหวัด และหารือชมรมโรงสี ซึ่งจะมีการประชุมร่วมกันเป็นประจำเกือบทุกเดือน เมื่อทราบข้อมูลโครงการ แล้ว จะโทรศัพท์สอบถามอศส. เพื่อขอให้ส่งโทรสารรายละเอียดโครงการและใบสมัครให้โรงสี และกระจายข้อมูลดังกล่าวให้ผู้ประกอบการ โรงสีที่อยู่ในชมรมทราบทั้งหมด พร้อมกันนั้นจะมี

ใบสมัครเพื่อให้ผู้ประกอบการ โรงสีกรอกข้อมูลเพื่อสมัครเข้าร่วมโครงการ ในการสมัครเข้าร่วมโครงการโรงสีร้อยละ 25 ส่งใบสมัครที่อกศ. ส่วนกลาง และโรงสี ร้อยละ 75 ส่งใบสมัครเข้าร่วมโครงการที่สำนักงานการค้าภายในจังหวัด

ภายหลังจากการยื่นใบสมัครเข้าร่วมโครงการแล้ว จะมีคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดเดินทางไปตรวจสอบสมบัติของโรงสีเกี่ยวกับ เครื่องจักรสีข้าว ลานตาก เครื่องชั่งน้ำหนัก อุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก ในระยะเวลาประมาณ 1-2 สัปดาห์หลังการยื่นใบสมัครเข้าร่วมโครงการ หลังจากการตรวจสอบสมบัติของโรงสี เจ้าหน้าที่จากจังหวัด จะให้ผู้แทนของโรงสีลงลายมือชื่อรับรองการตรวจสอบคุณสมบัติ และดำเนินการในขั้นตอนของจังหวัด

4.2 ขั้นตอนการปฏิบัติงานช่วงได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการ

ภายหลังจากการตรวจสอบสมบัติจากจังหวัดแล้ว ประมาณ 1-2 สัปดาห์ โรงสีจะได้รับแจ้งอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการด้วยทางโทรศัพท์จากอกศ. และมีโทรสารแจ้งประกาศอนุมัติให้โรงสีเข้าร่วมโครงการอีกครั้ง พร้อมกันนั้น อกศ.จะแจ้งให้โรงสีทำสัญญาฝากเก็บ แปรสภาพ และจัดจำหน่ายข้าวที่อกศ.ส่วนกลาง และจัดเตรียมหลักทรัพย์ค้ำประกันธนาคารในจำนวนวงเงินที่จะรับจำนำข้าวเปลือก เพื่อส่งมอบเป็นหลักประกันให้อกศ. ในวันทำสัญญา โรงสีทั้งหมดร้อยละ 100 ทำหลักทรัพย์ค้ำประกันธนาคารเป็นครั้ง โดยทำสัญญารับฝากรับจำนำข้าวเปลือกครั้งแรกในวงเงินหลักทรัพย์ขั้นต่ำประมาณ 1,000 ตันข้าวเปลือก และวางหลักทรัพย์ค้ำประกันธนาคารเพิ่มเติมครั้งละ 1,000 ตัน เมื่อโรงสีจะรับฝากรับจำนำข้าวเปลือกเพิ่มเติมเกินกว่าปริมาณข้าวเปลือก 1,000 ตันแรก ทั้งนี้ในการวางหลักทรัพย์ค้ำประกัน หลักเกณฑ์กำหนดมูลค่าของวงเงินหลักทรัพย์เพื่อทำหนังสือค้ำประกันธนาคารร้อยละ 20 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รับฝาก

การทำสัญญาส่งมอบชนิดข้าวสารให้กับ อกศ. โรงสีทั้งหมดร้อยละ 100 ทำสัญญาส่งมอบข้าวสารชนิด 5 เปอร์เซ็นต์ โดยให้เหตุผลถ้าโรงสีทำสัญญาส่งมอบข้าวชนิด 25 เปอร์เซ็นต์ ก็จะไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรนำข้าวเปลือกมาจำนำที่โรงสี เนื่องจากราคาที่กำหนดไว้สำหรับข้าวเปลือกชนิดที่สีเป็นข้าวสาร 25 เปอร์เซ็นต์ จะต่ำกว่าข้าวคุณภาพ 5 เปอร์เซ็นต์ ประมาณ 300 บาท โรงสี ร้อยละ 25 ทำสัญญาส่งมอบข้าวสารชนิด 25 เปอร์เซ็นต์ เพิ่มเติมอีก 1 สัญญา โดยให้เหตุผลข้าวเปลือกในพื้นที่มีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานข้าว 5 เปอร์เซ็นต์ ที่กำหนดมาก จึงต้องทำสัญญาส่งมอบข้าวสารที่มีคุณภาพต่ำกว่า เนื่องจากอัตราการส่งมอบของต้นข้าวของข้าวสารชั้นคุณภาพ 25 เปอร์เซ็นต์ จะน้อยกว่าข้าวสารชั้นคุณภาพ 5 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้โรงสีไม่ต้องนำส่วนของปลายข้าว และข้าวท่อนที่สีได้มาชดเชยส่วนของต้นข้าวเพิ่มมากนัก

หลังจากที่โรงสีทำสัญญาฝากเก็บ แปรสภาพ และจัดจำหน่ายข้าวกับอกศ. และวางหลักทรัพย์ค้ำประกันธนาคารไว้กับอกศ. แล้ว เจ้าหน้าที่อกศ. ที่ประจำจุดรับจำนำโรงสีจะ

หารือกับโรงสีและประสานงานกับหน่วยงานของจังหวัด กำหนดวันเริ่มดำเนินการรับฝากรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกร

4.3 ขั้นตอนการปฏิบัติงานช่วงการรับฝากรับจำนำข้าวเปลือก

เกษตรกรจะนำข้าวเปลือกมาที่โรงสี พร้อมทั้งแจ้งความประสงค์เข้าร่วมโครงการ หลังจากนั้นโรงสีจะดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) โรงสีทั้งหมดร้อยละ 100 สุ่มตัวอย่างข้าวเปลือกที่ชาวนาบรรทุกไปที่โรงสี วิธีการสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือก ถ้าบรรทุกข้าวเปลือกในกระสอบ และขนย้ายไปที่โรงสีด้วย “รถอีแต๋น” หรือ “รถอีต๊อก” โรงสีจะใช้ผ้าแทงข้าวช่วงหัว กลาง และท้ายกระสอบทุกกระสอบ ถ้าขนย้ายข้าวเปลือกในลักษณะเทกองบนรถบรรทุก โรงสีจะใช้ผ้าแทงข้าว สุ่มข้าวเปลือกช่วงหัว กลาง และท้ายกองข้าวเปลือกที่เทกองบนรถบรรทุกอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง ถ้าเป็นเครื่องสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือก จะสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือกประมาณ 1 ตัวอย่างช่วงกลางกอง

2) โรงสีจะนำตัวอย่างข้าวเปลือกที่สุ่มตัวอย่างไว้ใส่ในถัง แล้วเกลี่ยให้เข้ากัน จากนั้นจะตรวจวัดความชื้นของข้าวเปลือก หรือตรวจวัดสิ่งเจือปนก่อนแล้วแต่ความสะดวกของโรงสี

3) ขั้นตอนการตรวจวัดความชื้นข้าวเปลือก โรงสีร้อยละ 50 ใช้มือหยิบกำตัวอย่างข้าวเปลือกขึ้นมา 1 กำมือ ประมาณค่าความชื้น โดยการพิจารณาลักษณะความชื้นข้าวเปลือกจากสายตาใช้ประสบการณ์ประเมินค่าความชื้นของข้าวเปลือก โรงสีร้อยละ 25 ใช้เครื่องตรวจวัดความชื้น โดยนำตัวอย่างข้าวเปลือกที่สุ่มตัวอย่างไว้ ชั่งน้ำหนัก 100 กรัม นำตัวอย่างข้าวเปลือกที่ชั่งแล้ว ใส่ในเครื่องตรวจวัดความชื้น และกดปุ่มตรวจสอบความชื้นของข้าวเปลือก จดบันทึกค่าความชื้นที่แสดงบนหน้าจอเครื่องตรวจวัดความชื้น โดยตรวจวัดความชื้นจากตัวอย่างข้าวเปลือก 2 ครั้ง แล้วหาค่าเฉลี่ยของความชื้นที่ตรวจวัดได้ โรงสีร้อยละ 25 นำข้าวเปลือกที่สุ่มตัวอย่างไว้ ชั่งน้ำหนัก 100 กรัม นำตัวอย่างข้าวเปลือกที่ชั่งแล้วใส่ในเครื่องกะเทาะข้าวเปลือก และกะเทาะเป็นข้าวกล้อง จากนั้นนำข้าวกล้องที่ได้ใส่ในเครื่องตรวจสอบความชื้น และกดปุ่มตรวจสอบความชื้นของข้าวกล้อง จดบันทึกค่าความชื้นที่แสดงบนหน้าจอ

4) การตรวจวัดสิ่งเจือปน โรงสีร้อยละ 50 พิจารณาส่งเจือปนที่อยู่ในข้าวเปลือกด้วยสายตา และใช้ประสบการณ์ประเมินค่าสิ่งเจือปน กรณีที่เห็นว่าปริมาณสิ่งเจือปนไม่เกินวิสัยโดยปกติของการเก็บเกี่ยวและขนย้ายข้าวเปลือก จะไม่มีการตัดน้ำหนักสิ่งเจือปน โรงสีร้อยละ 25 พิจารณาส่งเจือปนที่อยู่ในข้าวเปลือกด้วยสายตา และใช้ประสบการณ์ประเมินค่าสิ่งเจือปน กรณีที่เห็นว่าปริมาณสิ่งเจือปนไม่เกินวิสัยโดยปกติของการเก็บเกี่ยวและขนย้ายข้าวเปลือก ตัดน้ำหนักสิ่งเจือปน 2 เปอร์เซ็นต์ทุกราย แต่ในกรณีที่เห็นว่าสิ่งเจือปนในข้าวเปลือกมากกว่าปกติวิสัยของการเก็บเกี่ยวและขนย้ายข้าวเปลือก โรงสีจะใช้เป็นเหตุผลในการปรับลดราคาจำนำที่จะแจ้งให้

เกษตรกรทราบ โรงสีร้อยละ 25 นำข้าวเปลือกที่สุ่มตัวอย่างไว้ ชั่งน้ำหนัก 100 กรัม แล้วใส่ในเครื่องกะเทาะข้าวเปลือก เพื่อกะเทาะข้าวเปลือกให้เป็นข้าวกล้อง จากนั้นโรงสีจะคัดแยกเอาเฉพาะส่วนของข้าวกล้องซึ่งน้ำหนัก และใช้เกณฑ์ในการจัดชั้นคุณภาพเพื่อคำนวณราคาปรับจํานาดังนี้

น้ำหนักข้าวกล้องที่ได้ไม่น้อยกว่า 70 กรัม จะไม่มีการตัดน้ำหนักสิ่งเจือปน

น้ำหนักข้าวกล้องที่ได้ระหว่าง 65-69 กรัม โรงสีจะตัดน้ำหนักสิ่งเจือปนร้อยละ 2

น้ำหนักข้าวกล้องที่ได้น้อยกว่า 65 กรัม โรงสีจะเจรจากับเกษตรกรเพื่อตัดน้ำหนักสิ่งเจือปนตามสัดส่วนน้ำหนักข้าวกล้องช่วงละ 5 กรัม จะตัดสิ่งเจือปนช่วงละ 2 เปอร์เซ็นต์ เช่น 60-64 กรัม ตัดเพิ่มอีก 2 เปอร์เซ็นต์ ถ้าเกษตรกรไม่ยินยอม โรงสีจะไม่รับจํานาข้าวเปลือกในโครงการ เพราะถือว่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงสีจะสามารถรับได้

5) การจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก โรงสีร้อยละ 25 ไม่มีการจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก โดยให้เหตุผลว่าได้ทำสัญญาส่งมอบข้าวสารชั้นคุณภาพ 5 เปอร์เซ็นต์ หรือ 25 เปอร์เซ็นต์ กับ อคส. ตั้งแต่ช่วงก่อนเริ่มโครงการแล้ว ดังนั้นจึงรับจํานาข้าวเปลือกข้าวเปลือกที่สีได้เป็นข้าวสารชนิด 5 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น ประกอบกับได้มีการจัดชั้นคุณภาพข้าวตั้งแต่ช่วงพิจารณาสิ่งเจือปนแล้ว โรงสีร้อยละ 50 จัดชั้นคุณภาพข้าวจากตัวอย่างข้าวเปลือกที่สุ่มไว้ โดยใช้สายตาพิจารณาจากประสบการณ์ประมาณชั้นคุณภาพข้าวสารที่คาดว่าจะสามารถสีออกมาได้ และพิจารณาจากลักษณะของพันธุ์ข้าว ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความยาวของเมล็ดข้าว เป็นเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดชั้นคุณภาพด้วย โรงสีร้อยละ 25 นำข้าวเปลือกที่สุ่มตัวอย่างไว้ ชั่งน้ำหนัก 100-200 กรัม ใส่ในเครื่องกะเทาะข้าวเปลือก เพื่อกะเทาะข้าวเปลือกให้เป็นข้าวกล้อง จากนั้นจะคัดแยกเอาเฉพาะส่วนของข้าวกล้อง มาพิจารณาคัดสายตาใช้ประสบการณ์ประเมินชั้นคุณภาพข้าวจากลักษณะของข้าวกล้อง ข้าวกล้องที่ผิว มีลักษณะเป็นมัน สีไม่ซีด จะสามารถสีเป็นข้าวขาวได้ปริมาณต้นข้าวสูงกว่าข้าวกล้องที่ผิวมีความมันน้อย ซึ่งเกณฑ์ในการประเมินของโรงสี จะคาดการณ์ว่า เมื่อนำข้าวเปลือกดังกล่าว ตากลดความชื้นจนกระทั่งเป็นข้าวเปลือกแห้งที่มีความชื้นไม่เกิน 15 เปอร์เซ็นต์ แล้วนำไปสีเป็นข้าวขาว จะได้อัตราส่วนของต้นข้าว ไม่น้อยกว่า 45 กรัมต่อน้ำหนักข้าวเปลือก 100 กรัม โรงสีจึงจะไม่มีการตัดราคาปรับจํานา แต่ถ้าต่ำกว่าเกณฑ์ข้างต้นจะตัดราคาปรับจํานากรัมละ 30 บาท

6) โรงสีทั้งหมดร้อยละ 100 คำนวณราคาข้าวเปลือกที่เป็นหน่วยราคาต่อตัน โดยใช้ราคาปรับจํานาข้าวเปลือกตามประกาศของรัฐบาลเป็นเกณฑ์ และนำผลที่ได้จากการตรวจคุณภาพ ได้แก่ ความชื้น สิ่งเจือปน และชั้นคุณภาพข้าวเปลือกคำนวณราคาที่จะแจ้งให้ผู้จํานาทราบ โรงสีและเกษตรกรจะมีการเจรจาต่อรองราคาระหว่างกัน โดยเกษตรกรจะขอให้โรงสีปรับราคาจากที่โรงสีแจ้ง ซึ่งโดยปกติโรงสีจะปรับราคาเพิ่มให้อีก 100-200 บาท อย่างไรก็ตามถ้าโรงสีพิจารณาแล้วไม่สามารถรับราคาที่เกษตรกรชวนาแจ้งความต้องการได้ ก็จะไม่รับจํานาข้าวเปลือกของเกษตรกร

7) ขั้นตอนการชั่งน้ำหนักข้าวเปลือก เมื่อตกลงราคากันได้โรงสีจะแจ้งให้ชาวนานำรถยนต์ที่บรรทุกข้าวเปลือกขึ้นแท่นชั่งน้ำหนัก เมื่อรถยนต์ที่บรรทุกข้าวเปลือกหยุดตรงกึ่งกลางของแท่นชั่ง ก่อนการชั่งน้ำหนัก ผู้ที่อยู่บนรถยนต์จะลงจากรถ และอยู่นอกบริเวณแท่นชั่งน้ำหนักเพื่อชั่งน้ำหนักเฉพาะน้ำหนักของรถยนต์ที่รวมน้ำหนักของข้าวเปลือกเท่านั้น โดยวิธีการชั่งน้ำหนัก โรงสีร้อยละ 50 ใช้เครื่องชั่งน้ำหนักแบบกลไก เมื่อผู้ที่อยู่บนรถยนต์ที่บรรทุกข้าวเปลือกอยู่นอกบริเวณแท่นชั่งน้ำหนักแล้ว โรงสีจะตั้งศูนย์คัมเคลื่อน เลื่อนหาค่าน้ำหนักที่แท้จริง จากนั้นจึงพิมพ์ค่าน้ำหนักในใบชั่งน้ำหนักด้วยมือ โรงสีร้อยละ 50 ใช้เครื่องชั่งน้ำหนักระบบคอมพิวเตอร์ โดยระบบจะต่อพ่วงกับเครื่องชั่งน้ำหนักแบบอัตโนมัติ เจ้าหน้าที่โรงสีจะทำหน้าที่ควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อบันทึกค่าน้ำหนักเก็บข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์

8) ภายหลังจากพิมพ์ หรือบันทึกค่าน้ำหนักข้าวเปลือกในการชั่งน้ำหนักครั้งแรก เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการชั่งน้ำหนักของโรงสี จะกดกริ่งให้สัญญาณ เพื่อให้ผู้ขับรถบรรทุกข้าวเปลือก นำรถไปเข้าข้าวเปลือกในกอง หรือสถานที่เก็บข้าวเปลือกตามที่โรงสีกำหนด การชั่งน้ำหนักในครั้งแรกนี้ จะได้อ่านน้ำหนักของข้าวเปลือกรวมน้ำหนักของรถยนต์ที่บรรทุกข้าวเปลือก

9) ขั้นตอนการสุ่มตรวจสอบตัวอย่างข้าวเปลือกซ้ำในช่วงการขนถ่ายข้าวเปลือกลงจากรถยนต์ โรงสีทั้งหมดร้อยละ 100 มีการสุ่มเก็บตัวอย่างข้าวเปลือกภายหลังจากผู้จ่านำข้าวเปลือกไปเทกองในสถานที่ที่โรงสีกำหนด เพื่อป้องกันการที่ผู้จ่านำ ออจนำข้าวเปลือกคุณภาพต่ำ ความชื้นสูงเก็บซ่อนไว้ใต้กองข้าวเปลือก หรือบริเวณที่คาดว่า โรงสีอาจสุ่มไม่ทั่วถึงในช่วงการสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือกช่วงแรก ทั้งนี้จำนวนครั้งของการสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือกซ้ำ จะขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้าวเปลือกเมื่อเทียบกับคุณภาพข้าวเปลือกที่สุ่มตัวอย่างในช่วงแรก ซึ่งหากโรงสีพิจารณาด้วยสายตาแล้ว ข้าวเปลือกมีคุณภาพไม่แตกต่างจากช่วงแรก จะมีการสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือกเพียง 1-2 ตัวอย่าง เพื่อประกอบการเทียบเคียงกับตัวอย่างข้าวเปลือกในการสุ่มครั้งแรก แต่ในกรณีที่คุณภาพข้าวเปลือกแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด จะมีการสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือกใหม่ทั้งหมด เหมือนกับไม่มีการสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือกมาก่อน และจะเริ่มกระบวนการตรวจสอบคุณภาพอีกครั้ง เพื่อตกลงเจรจาต่อรองราคาใหม่ทั้งหมด

10) ขั้นตอนการชั่งน้ำหนักเฉพาะรถยนต์ที่บรรทุกข้าวเปลือก โรงสีจะแจ้งให้ผู้ขับรถยนต์ที่ขนถ่ายข้าวเปลือกลงจากรถยนต์แล้ว ไปชั่งหาค่าน้ำหนักเฉพาะน้ำหนักของรถยนต์เป็นครั้งที่ 2 สำหรับขั้นตอนการชั่งน้ำหนักรถยนต์ในครั้งนี้ จะดำเนินการเช่นเดียวกับการชั่งน้ำหนักในช่วงแรก

11) ขั้นตอนการระบุรายละเอียดเพื่อแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของอศ. ออกใบรับฝากข้าวเปลือกให้แก่ผู้จ่านำ โรงสีทั้งหมดร้อยละ 100 เมื่อชั่งน้ำหนักข้าวเปลือกแล้ว จะเป็นผู้คำนวณ

น้ำหนักข้าวเปลือกสุทธิ โดยนำค่าน้ำหนักที่ชั่งได้ในครั้งที่ 1 หักออกจากค่าน้ำหนักที่ชั่งได้ในครั้งที่ 2 จะเป็นค่าน้ำหนักของข้าวเปลือกที่แท้จริง และจัดทำเอกสารรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นหลักฐานการรับฝากรับจำนำข้าวเปลือกของโรงสี เช่น ป้ายทะเบียนรถ ชื่อผู้จำหน่ายข้าวเปลือก ค่าความชื้น สิ่งเจือปน น้ำหนักข้าวเปลือก เป็นต้น

12) โรงสีจะแจ้งเกษตรกร ขอรับเอกสารใบรับรองเกษตรกร สมุดคู่มือบัญชีเงินกู้ของ ธ.ก.ส. และบัตรประชาชน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารหลักฐาน โรงสีทั้งหมด ร้อยละ 100 เจ้าหน้าที่ของโรงสีเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารในการรับจำนำ ข้าวเปลือกเบื้องต้น จากนั้นโรงสีจะใช้เกณฑ์ราคาในจำนวนหน่วยต่อตันที่ตกลงกับผู้จำหน่าย ข้าวเปลือกไว้แล้ว มาคูณกับค่าน้ำหนักข้าวเปลือกสุทธิ เป็นมูลค่าจำนวนเงินรับจำนำรวม และใช้ มูลค่าจำนวนเงินรับจำนำรวมดังกล่าว เป็นเกณฑ์สำหรับคำนวณรายละเอียดน้ำหนัก และคุณภาพ ข้าวเปลือก โดยที่รายละเอียดน้ำหนัก สิ่งเจือปน ความชื้น ที่จะแจ้งให้กับผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. เพื่อ กรอกข้อมูลระบุในใบรับฝากข้าวเปลือก จะมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขจำนวนใหม่ เพื่อให้สามารถ คำนวณได้เท่ากับมูลค่าจำนวนเงินรับจำนำรวม โดยจะปรับค่าความชื้น และน้ำหนักเป็นตัวแปร หลัก ในส่วนของสิ่งเจือปนจะระบุตัวเลขสิ่งเจือปนไม่เกินร้อยละ 2 โดยโรงสีให้เหตุผลว่าเพื่อ ไม่ให้เป็นที่ตั้งข้อสังเกตของผู้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานในโครงการ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ อคส. ประจำจุดรับจำนำ จะแจ้งให้โรงสีที่เข้าร่วมโครงการ ระบุค่าน้ำหนักสิ่งเจือปนที่มีการตัดน้ำหนัก ไม่ให้เกินร้อยละ 2 เท่านั้น สำหรับตัวแปรชั้นคุณภาพข้าวเปลือกนั้น โรงสีร้อยละ 75 จะระบุเป็น ชั้นคุณภาพข้าวเปลือก 5 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น โรงสีร้อยละ 25 ระบุชั้นคุณภาพข้าวเปลือกเป็นชนิด 5 เปอร์เซ็นต์ และชั้นคุณภาพข้าวเปลือกเป็นชนิด 25 เปอร์เซ็นต์ แล้วแต่คุณภาพข้าวเปลือกที่รับ จำนำ โดยให้เหตุผลว่าโรงสีได้ทำสัญญาระบุชนิดของข้าวสารที่จะส่งมอบให้ อคส. ตั้งแต่ช่วงก่อน การรับฝากรับจำนำข้าวเปลือกแล้ว ดังนั้นหากโรงสีระบุในสัญญาว่าจะส่งมอบข้าวสารให้ อคส. เป็นข้าวสารชั้นคุณภาพ 5 เปอร์เซ็นต์ ก็ต้องรับจำนำเป็นข้าวเปลือกชนิด 5 เปอร์เซ็นต์ หรือในกรณี ที่โรงสีทำสัญญาส่งมอบข้าวสารให้ อคส. เป็นข้าวสารชนิด 25 เปอร์เซ็นต์ ก็ต้องรับจำนำเป็น ข้าวเปลือกชนิด 25 เปอร์เซ็นต์ เช่นเดียวกัน เมื่อโรงสีคำนวณรายละเอียดเสร็จแล้ว จะเขียน รายละเอียดในเอกสารและส่งมอบให้ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. เป็นผู้รับผิดชอบในการออกใบรับฝาก ข้าวเปลือก และใบประทวนสินค้าให้เกษตรกรผู้จำหน่ายข้าวเปลือกต่อไป

13) ขั้นตอนการออกใบรับฝากข้าวเปลือก และใบประทวนสินค้า โรงสีทั้งหมดร้อยละ 100 แจ้งว่าในขั้นตอนการออกใบรับฝากข้าวเปลือก และใบประทวนสินค้า เจ้าหน้าที่ อคส. และ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. จะเป็นผู้ดำเนินการ โดยโรงสีจะสอบถามความถูกต้องของตัวเลขปริมาณ คุณภาพ และราคาข้าวเปลือกที่ปรากฏในใบรับฝากข้าวเปลือก จะต้องตรงกับรายละเอียดที่โรงสี

บันทึกจัดเก็บไว้ในเอกสารรับข้าวเปลือกลูกค้าแต่ละราย ช่วงการส่งมอบให้ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. กรอกรายละเอียดในใบรับฝากข้าวเปลือก เมื่อโรงสีตรวจสอบแล้วพบว่าตัวเลขปริมาณ คุณภาพ และราคาข้าวเปลือกที่ปรากฏในใบรับฝากข้าวเปลือกถูกต้องตรงกันกับรายละเอียดที่บันทึกไว้ เจ้าของโรงสี หรือผู้รับมอบอำนาจของโรงสีก็จะลงลายมือชื่อในใบรับฝากข้าวเปลือกในฐานะเป็นผู้รับฝากข้าวเปลือก และส่งมอบให้ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. มอบให้เกษตรกรผู้จำหน่ายไว้เป็นหลักฐาน สำหรับการนัดรับใบประทวนสินค้า ซึ่งเจ้าหน้าที่ อคส. จะเป็นผู้ดำเนินการออกให้เกษตรกรต่อไป

4.4 ขั้นตอนการปฏิบัติงานช่วงการเก็บรักษาข้าวเปลือก

โรงสีร้อยละ 75 จะนำข้าวเปลือกที่รับฝากจำหน่ายไว้ตากบนลานตากสำหรับในช่วงที่มีแสงแดดเพียงพอ และใส่ในเครื่องอบลดความชื้นเพื่ออบลดความชื้นของข้าวเปลือกสำหรับในช่วงที่มีฝนตก ไม่สามารถนำข้าวเปลือกตากในลานตากได้ โรงสีร้อยละ 25 นำข้าวเปลือกที่รับฝากจำหน่ายไว้ ตากบนลานตากสำหรับในช่วงที่มีแสงแดดเพียงพอ สำหรับในช่วงที่ฝนตกจะเก็บไว้ในโกดัง โดยให้เหตุผลว่าโรงสีไม่มีเครื่องอบลดความชื้น

การจัดเก็บข้าวเปลือก โรงสีร้อยละ 75 จัดเก็บข้าวเปลือกในโกดัง และไซโล โรงสีร้อยละ 25 จัดเก็บข้าวเปลือกเฉพาะในโกดัง โดยให้เหตุผลว่าไม่มีไซโลในการจัดเก็บ

4.5 ขั้นตอนการปฏิบัติงานช่วงการสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร

อคส. จะมีหนังสือแจ้งให้โรงสีลงลายมือชื่อรับทราบก่อนเริ่มดำเนินการสีแปรสภาพ การตั้งสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร อคส. จะตั้งสีครั้งละ 50 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณสต็อกข้าวเปลือกที่โรงสีรับจำหน่ายไว้ ณ วันเริ่มต้นของการตั้งสีแปรสภาพ โดย อคส. จะตั้งสีแปรสภาพทุกวัน ที่ 1 และ 16 ของเดือน

การสีแปรสภาพข้าวเปลือก โรงสีร้อยละ 75 เริ่มสีแปรสภาพเป็นข้าวสารเมื่อได้รับหนังสือแจ้งจากอคส. แล้ว โรงสีร้อยละ 25 มีบางครั้งทีสีแปรสภาพเป็นข้าวสารก่อนที่จะได้รับหนังสือแจ้งจาก อคส. โดยให้เหตุผลว่า ข้าวเปลือกที่รับฝากจำหน่ายไว้เป็นข้าวอายุการเก็บรักษาสั้น เช่น พันธุ์หอมปทุมธานี ผู้จำหน่ายได้นำข้าวเปลือกพันธุ์ดังกล่าวผสมปะปนอยู่กับข้าวพันธุ์อื่น หากโรงสีไม่สีแปรสภาพโดยเร็ว จะทำให้ข้าวเปลือกทั้งกองที่มีพันธุ์ปทุมธานีผสมอยู่เสื่อมสภาพเป็นข้าวเหลืองทั้งหมด และไม่สามารถส่งมอบเข้าโกดังกลางได้

ขั้นตอนการสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร เมื่อนำข้าวเปลือกไปสีแปรสภาพเป็นข้าวสารด้วยเครื่องสีข้าว จะได้ผลผลิตจำแนกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือ ต้นข้าว และส่วนที่ 2 เป็นผลิตภัณฑ์ข้าว ได้แก่ ข้าวท่อน ปลายข้าว และรำข้าวกล้อง และรำข้าวขาว ทั้งนี้ อคส. จะแจ้งอัตราการสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร ที่จะส่งมอบเข้าโกดังกลางแจ้งให้โรงสีทราบตั้งแต่ขั้นตอนการตั้งสีแปรสภาพ โดยอัตราการสีแปรสภาพข้าวสารเข้าชนิด 5 เปอร์เซ็นต์ ที่ อคส. แจ้งให้โรงสี

ทราบจากข้าวเปลือกจำนวน 1 ตัน กำหนดอัตราส่วนของต้นข้าวขาว 5 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 450 กิโลกรัม และส่วนของผลิตภัณฑ์ข้าว ประกอบด้วย ปลายข้าว A1 เลิศ 170 กิโลกรัม ปลายข้าวเล็ก 40 กิโลกรัม รำข้าวกล้อง 30 กิโลกรัม และรำข้าวขาว 72 กิโลกรัม

การบรรจุข้าวสารที่สีแปรสภาพเสร็จแล้วลงในกระสอบป่าน โรงสีจะบรรจุใส่กระสอบป่านทางเขี้ยวใหม่ โดยมีน้ำหนักเนื้อข้าวรวมกระสอบไม่น้อยกว่า 100.70 กิโลกรัม โดยบนกระสอบป่านแต่ละใบโรงสีจะพิมพ์รหัสด้วยตัวอักษรสีแดง ขนาดตัวอักษรไม่น้อยกว่า 2.5 นิ้ว จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ด้าน ด้วยตัวอักษรย่อจังหวัด เลขอำเภอ อักษรย่อหน่วยงาน อักษรย่อนาปี เลขที่สัญญา และชนิดข้าว พร้อมทั้งใช้เชือกเย็บกระสอบตามสีของชนิดข้าวที่ออกศ. กำหนด

สำหรับชั้นคุณภาพข้าวสารที่โรงสีจะบรรจุลงในกระสอบป่าน เพื่อเตรียมการส่งมอบเข้าโกดังกลางนั้น ออกศ. จะกำหนดให้โรงสีส่งมอบข้าวสารเฉพาะส่วนของต้นข้าว ตามชั้นคุณภาพที่ระบุในสัญญาที่โรงสีลงนามไว้กับออกศ. ในช่วงก่อนการรับจำนำข้าวเปลือก ทั้งนี้ ออกศ. จะปรับส่วนของผลิตภัณฑ์ข้าวให้เป็นส่วนของต้นข้าวทั้งหมด ด้วยการคำนวณราคาผลิตภัณฑ์ข้าวชนิดต่าง ๆ ได้แก่ ปลายข้าว A1 เลิศ ปลายข้าวเล็ก รำข้าวกล้อง และรำข้าวขาว โดยใช้ราคาขายส่งเฉลี่ยตลาดกรุงเทพมหานครตามที่กรมการค้าภายใน และสมาคมโรงสีข้าวไทยประกาศย้อนหลังเฉลี่ย 15 วัน เป็นเกณฑ์ในการคำนวณราคา เพื่อทอนกลับเป็นราคาขายส่งของต้นข้าว และคำนวณกลับเป็นส่วนของต้นข้าวทั้งหมดที่โรงสีต้องส่งมอบเข้าโกดังกลางของออกศ. ซึ่งจะแจ้งให้โรงสีทราบตั้งแต่ช่วงที่ออกศ. มีหนังสือแจ้งอัตราการตั้งสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสารแล้ว ดังนั้นอัตราการส่งมอบข้าวสารในแต่ละงวดการตั้งสีแปรสภาพ จึงเปลี่ยนแปลงขึ้นลงได้ ตามทิศทางราคาตลาดของต้นข้าว และผลิตภัณฑ์ข้าวย้อนหลังเฉลี่ย 15 วัน

ออกศ. จะคำนวณราคาผลิตภัณฑ์ข้าวรวม เพื่อทอนกลับเป็นปริมาณของต้นข้าว โดยใช้ราคาของต้นข้าวหารกลับ ในการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางจริง ออกศ. จะมีการปรับลดความชื้นของข้าวสารลงร้อยละ 1 เพื่อให้มีความชื้น 14 เปอร์เซ็นต์ รวมถึงมีการคำนวณค่าใช้จ่ายสำหรับโรงสีในการบริหารจัดการสีแปรสภาพ บรรจุ และส่งมอบข้าวสารไปยังโกดังกลาง ทั้งนี้ ออกศ. จะคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายให้โรงสีโดยหักจากปริมาณข้าวสารที่ส่งมอบเข้าโกดังกลาง โดยมีอัตราค่าใช้จ่ายดังนี้

(1) อัตราการปรับลดความชื้นของข้าวสารลงร้อยละ 1 จากค่าความชื้น 15 เปอร์เซ็นต์ เป็นค่าความชื้น 14 เปอร์เซ็นต์ ออกศ. จะคำนวณหักลดน้ำหนักของต้นข้าวที่ต้องส่งมอบเข้าโกดังกลางต้นละ 10 กิโลกรัม

(2) ค่าใช้จ่ายในการจ้างโรงสี สีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร คำนวณให้โรงสีต้นละ 400 บาท

(3) ค่าใช้จ่ายสำหรับกระสอบบรรจุข้าวสาร กำหนดราคากระสอบละ 36.25 บาท

(4) ค่าใช้จ่ายในการขนส่งข้าวสารเพื่อส่งมอบเข้าโกดังกลาง อคส. กำหนดค่าใช้จ่ายในการส่งมอบข้าวสารตามระยะทางจากโรงสีถึงโกดังกลาง โดย 50 กิโลเมตรแรก เป็นค่าใช้จ่าย 12 บาท ระหว่างกิโลเมตรที่ 51-100 คิดค่าใช้จ่าย 15 บาท ระหว่างกิโลเมตรที่ 101-150 คิดค่าใช้จ่าย 18 บาท

ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด อคส. จะคำนวณหักออกจากปริมาณน้ำหนักต้นข้าวที่โรงสีจะส่งมอบเข้าโกดังกลาง โดยใช้ราคาของต้นข้าวเป็นฐานในการคำนวณหักลดปริมาณต้นข้าวที่ต้องส่งมอบเข้าโกดังกลาง

4.6 ขั้นตอนการปฏิบัติงานช่วงการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลาง

เมื่อโรงสีพร้อมที่จะส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางแล้ว จะแจ้งให้เจ้าหน้าที่อคส. ประจำจุดรับจํานำโรงสีทราบ เจ้าหน้าที่อคส. จะออกเอกสารใบโอนย้ายสินค้าให้โรงสีถือไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลาง

ในการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลาง โรงสีร้อยละ 50 มีระยะเวลาในการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางเฉลี่ยภายใน 7 วันนับตั้งแต่วันที่อคส. มีหนังสือแจ้งสั่งตีแปรสภาพข้าวเปลือก โรงสีร้อยละ 25 มีระยะเวลาการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางเฉลี่ยระหว่าง 8-15 วันนับตั้งแต่วันที่อคส. มีหนังสือแจ้งสั่งตีแปรสภาพข้าวเปลือก และโรงสีร้อยละ 25 มีระยะเวลาการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางเฉลี่ยเกิน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่อคส. มีหนังสือแจ้งสั่งตีแปรสภาพข้าวเปลือก

ขั้นตอนการส่งมอบข้าวสารที่โกดังกลาง จะมีผู้ตรวจสอบคุณภาพข้าวที่อคส. กำหนด (เซอร์เวเยอร์) สุ่มตรวจสอบคุณภาพข้าวสาร โดยใช้ฉ้ําแทงข้าว สุ่มตัวอย่างข้าวสารในกระสอบขึ้นมาใส่ในกระด้ง จากนั้นจึงเกลี่ยชั้นคุณภาพข้าวสาร โดยใช้เกณฑ์ตามประกาศมาตรฐานข้าวของกระทรวงพาณิชย์ ในกรณีที่ตรวจพบข้าวสารที่สุ่มตัวอย่าง มีข้าวเหลือง หรือ ข้าวท้องไข่เพียง 1-2 เมล็ด เซอร์เวเยอร์ก็จะปฏิเสธการรับข้าวสารทั้งหมด โรงสีจะต้องนำข้าวดังกล่าวมาคัดคุณภาพใหม่ จนกว่าจะผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากเซอร์เวเยอร์

สำหรับสถานที่ในการส่งมอบข้าวสาร โรงสีร้อยละ 50 ส่งมอบข้าวสารในโกดังกลางพื้นที่ตั้งจังหวัดกำแพงเพชร โรงสีร้อยละ 50 ส่งมอบข้าวสารในโกดังกลางพื้นที่ตั้งในจังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดข้างเคียง เช่น นครสวรรค์ อุทัย เป็นต้น

จำนวนวันที่โรงสีใช้ในการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางนับตั้งแต่วันที่มีการบรรจุข้าวสารจากโรงสีถึงวันที่เซอร์เวเยอร์รับมอบข้าวสารในการส่งมอบแต่ละครั้งโดยเฉลี่ย กรณีของการส่งมอบข้าวสารไปยังโกดังกลางในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร โรงสีทั้งหมดร้อยละ 100 มี

ระยะเวลาในการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร โดยเฉลี่ยภายใน 1 วัน สำหรับโรงสีจำนวน 2 ราย ที่มีการส่งมอบข้าวสารไปยังโกดังกลางในพื้นที่จังหวัดข้างเคียง ที่มีระยะเวลาในการส่งมอบข้าวสารโดยเฉลี่ย 3 วัน

การส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางของโรงสี โรงสีร้อยละ 75 ส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางโดยเซอร์เวย์อร์ตรวจรับมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางทุกครั้ง โรงสีร้อยละ 25 เซอร์เวย์อร์มีการปฏิเสธรับมอบข้าวสารเข้าโกดังกลาง จำนวน 1 ครั้ง โดยเหตุผลข้าวสารมีข้าวเหลือง และข้าวท้องไข

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการควบคุมและกำกับดูแลโครงการ

การรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการควบคุมและกำกับดูแลโครงการ

1. การควบคุม และกำกับดูแลการดำเนินโครงการ

1.1 การกำกับดูแลโครงการของผู้กำกับดูแลโครงการส่วนจังหวัด

กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตร ระดับจังหวัด

1. ในช่วงก่อนเริ่มโครงการ มีการประชุมพิจารณาจัดเกรดโรงสีที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อคัดกรองโรงสีที่ไม่มีความพร้อม หรือมีความพร้อมน้อย ไม่ให้เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ป้องกันปัญหาในการดำเนินโครงการ

2. แต่งตั้งคณะทำงานกำกับและติดตามการดำเนินมาตรการแทรกแซงตลาดสินค้าเกษตร ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานโครงการในพื้นที่ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรฯ ระดับอำเภอ ปฏิบัติงานกำกับดูแลการรับจำนำเฉพาะในพื้นที่ของอำเภอ แต่งตั้งข้าราชการประจำจุดรับจำนำ และตัวแทนเกษตรกร ทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานรับจำนำข้าวเปลือกในพื้นที่ของโรงสี

3. ประชุมคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดเป็นประจำทุกเดือน โดยมีเจ้าหน้าที่อศ. ประจำจุดรับจำนำ เข้าร่วมประชุม เพื่อติดตามสถานการณ์รับจำนำข้าวเปลือก การแจ้งรายละเอียดหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการนโยบายข้าวมีหนังสือแจ้ง การสั่งการ และกำชับให้ผู้ปฏิบัติงานมีการกำกับดูแลการรับจำนำข้าวเปลือกที่จุดรับจำนำโรงสีให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์โครงการอย่างเคร่งครัด

4. ประชุมร่วมกับผู้ประกอบการ โรงสี เพื่อชี้แจงหลักเกณฑ์ที่กำหนด แจ้งข้อมูลสถานการณ์รับจำนำในภาพรวม ติดตามปัญหาการรับจำนำข้าวเปลือก ให้ข้อเสนอแนะ และเน้นย้ำให้ผู้ประกอบการโรงสี ดำเนินการตามหลักเกณฑ์โครงการอย่างเคร่งครัด

5. สั่งการให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดจัดตั้งศูนย์ประสานงานการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกขึ้นที่สำนักงานการค้าภายในจังหวัด เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานการดำเนินโครงการ การกำกับดูแล และรับเรื่องร้องเรียนพร้อมทั้งแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร

6. มีหนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่อศ. และโรงสีกำชับให้ปฏิบัติงานรับจำนำอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง ตามที่คณะกรรมการ นโยบายข้าวมีหนังสือสั่งการมาเป็นระยะ

7. กำหนดให้เจ้าหน้าที่ อศ. รายงานผลการดำเนินงานรับจำนำเป็นประจำทุกวันผ่านทางศูนย์ประสานงานการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก

8. มอบหมายคณะทำงานกำกับฯ ตรวจสอบสต็อกข้าวสารที่จูดรับจำนำโรงสี และโกดังกลาง

กลุ่มที่ 2 คณะทำงานกำกับและติดตามผลการดำเนินงานแทรกแซงตลาดสินค้าเกษตร ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของโรงสีที่สมัครเข้าร่วมโครงการทุกแห่ง เพื่อคัดกรองเฉพาะโรงสีที่มีความเหมาะสมที่จะเปิดรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์โครงการที่กำหนด เมื่อเข้าสู่ช่วงก่อนเริ่มรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกร คณะทำงานกำกับฯ มีการตรวจสอบสต็อกข้าวเปลือกที่เป็นของโรงสี การปฏิบัติงานช่วงระหว่างดำเนินโครงการ มีการตรวจสอบสต็อกข้าวเปลือกทั้งในส่วนของโครงการ และส่วนที่โรงสีรับซื้อตามการค้าปกติเป็นประจำทุกเดือน มีการสุ่มตรวจสอบระบบบัญชีการรับจำนำของเจ้าหน้าที่อศ. ที่จูดรับจำนำโรงสีเป็นบางครั้งเมื่อมีการตรวจสอบที่จูดรับจำนำ

กลุ่มที่ 3 คณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตรระดับอำเภอ ได้มอบหมายให้เกษตรอำเภอ กำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องที่จูดรับจำนำโรงสี ในทางปฏิบัติเกษตรอำเภอ จะมอบหมายให้เกษตรตำบลในพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการประจำจูดรับจำนำตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานโครงการที่จูดรับจำนำโรงสี และเกษตรอำเภอจะมีการเดินทางไปดูแลตรวจเยี่ยมจูดรับจำนำโรงสี สอบถามการปฏิบัติงานโครงการบ้างในบางครั้ง เมื่อมีการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจปกติในพื้นที่ใกล้เคียงกับโรงสีที่เปิดรับจำนำข้าวเปลือก

กลุ่มที่ 4 ข้าราชการประจำจูด มีการกำกับดูแลโครงการรับจำนำข้าวเปลือกโดยมีการตรวจเยี่ยมจูดรับจำนำข้าวเปลือกที่โรงสี 1-2 ครั้งตลอดช่วงระยะเวลาโครงการ แล้วแจ้งให้ตัวแทนเกษตรกรดูแลให้ความเป็นธรรมแก่เกษตรกรผู้จำนำข้าวเปลือก

กลุ่มที่ 5 ตัวแทนเกษตรกร จะเดินทางไปยังจูดรับจำนำเพื่อกำกับดูแลการตรวจคุณภาพ และชั่งน้ำหนักข้าวเปลือกเมื่อโรงสี หรือผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อศ. โทรศัพท์แจ้งประสานว่า จะมีเกษตรกรนำข้าวเปลือกจำนำในโครงการที่จูดรับจำนำโรงสี สำหรับวิธีการปฏิบัติงานกำกับ

ดูแลการตรวจสอบคุณภาพ น้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือกของตัวแทนเกษตรกร จะมีการสังเกตการณ์ในช่วงการสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือก การตรวจสอบความชื้น การตรวจวัดสิ่งเจือปน และการชั่งน้ำหนักข้าวเปลือก ในขั้นตอนการจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก จะเป็นสักขีพยานไม่ให้โรงสีเอารัดเอาเปรียบเกษตรกรที่นำข้าวเปลือกมาจำหน่ายในโครงการมากนัก โดยตัวแทนเกษตรกรจะพิจารณาว่าเกษตรกรที่จำหน่ายข้าวเปลือกในโครงการยินยอมตกลงรับราคาที่เจรจากับโรงสีโดยไม่มี การหักท้วงว่าไม่ได้รับความยุติธรรม ตัวแทนเกษตรกรก็จะลงลายมือชื่อในใบรับฝากสินค้า และใบประทวนสินค้าเพื่อให้เกษตรกรนำไปจำหน่ายกับ ธ.ก.ส.ต่อไป

1.2 การกำกับดูแลโครงการของผู้ปฏิบัติงานส่วนการบริหารงานของ อคส.

กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่ อคส.

1. กำกับดูแลวิธีการตรวจสอบสิ่งเจือปน ความชื้น ชั้นคุณภาพ และการชั่งน้ำหนักข้าวเปลือก ของเจ้าหน้าที่โรงสีร่วมกับตัวแทนเกษตรกร
2. กำกับดูแลการเก็บรักษาข้าวเปลือกที่รับจำหน่ายไว้ ให้เก็บรักษาไว้เฉพาะในบริเวณสถานที่ตั้งของโรงสี และแยกกองข้าวที่รับจำหน่ายออกจากกองข้าวเปลือกที่รับซื้อตามปกติ
3. กำกับดูแลให้โรงสีมีการรับจำหน่ายข้าวเปลือกไม่เกิน 50 เท่าของกำลังการผลิต
4. กำกับดูแลให้โรงสี รับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรตามการค้าปกติของโรงสีไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณข้าวเปลือกที่รับฝากไว้ในโครงการรับจำหน่าย
5. กำกับดูแลให้โรงสีสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสารได้ ก็ต่อเมื่อมีหนังสือแจ้งจาก อคส. แล้วเท่านั้น
6. กำกับดูแลการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลาง ให้เป็นข้าวสารที่สีแปรสภาพจากข้าวเปลือกในโครงการเท่านั้น
7. กำกับดูแลการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลาง ให้มีปริมาณครบถ้วนตามอัตราที่กำหนด

ในทางปฏิบัติจริง เจ้าหน้าที่ อคส. ประจำจุดรับจำหน่ายโรงสี จะมอบหมายให้ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. ช่วยกำกับดูแลการปฏิบัติของโรงสี โดยเจ้าหน้าที่ อคส. จะตรวจสอบการปฏิบัติงานทั้งของผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. และโรงสีให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์โครงการ

กลุ่มที่ 2 ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. จะช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ อคส. กำกับดูแลการตรวจวัดสิ่งเจือปน การตรวจวัดความชื้น การจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก การชั่งน้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือกของโรงสี ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ อคส. กำกับดูแลการปฏิบัติงานของโรงสีตั้งแต่ขั้นตอนการเก็บรักษาข้าวเปลือกในโครงการ การสีแปรสภาพข้าวเปลือก และการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางให้มีปริมาณครบถ้วนตามที่หลักเกณฑ์โครงการกำหนด

2. ผลการปฏิบัติงานช่วงสิ้นสุดโครงการ

2.1. ผลการรับจำหน่ายข้าวเปลือกในภาพรวม

การดำเนินงานโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกนาปีที่โรงสี ปีการผลิต 2549/2550 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 12 ธันวาคม 2549 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2550 มีปริมาณรับจำหน่ายข้าวเปลือกทั้งสิ้น 51,179.62 ตัน ในจำนวนนี้เป็นข้าวเปลือกเจ้าชนิด 5 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 48,369.59 ตัน และเป็นข้าวเปลือกเจ้า 25 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 2,810.03 ตัน มีการออกไปประทวนให้แก่เกษตรกรรายย่อย 2,122 ใบ และสถาบันเกษตรกรจำนวน 75 ใบ คิดเป็นจำนวนเงินรวม 326.144 ล้านบาท

2.2 ผลการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องเมื่อเทียบกับเป้าหมาย

กลุ่มที่ 1 ผู้กำกับดูแลโครงการ การปฏิบัติงานโครงการ ไม่มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในเชิงปริมาณ เพียงแต่ทราบวัตถุประสงค์ในการกำกับดูแลการรับจำหน่ายข้าวเปลือกที่โรงสี เพื่อให้ผลประโยชน์ตกแก่เกษตรกรอย่างแท้จริง โดยให้มีการร้องเรียนจากเกษตรกรผู้จำหน่ายข้าวเปลือกในโครงการน้อยที่สุดเท่านั้น ผลการดำเนินงานโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดร้อยละ 100 มีความเห็นว่าเป็นไปตามความเป้าหมายที่กำหนด โดยมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการไม่ได้รับความยุติธรรมในเรื่องการชั่งน้ำหนัก การตรวจวัดความชื้น สิ่งเจือปน และคุณภาพข้าวเปลือกน้อยมาก ตลอดช่วงระยะเวลาโครงการ มีการร้องเรียนผ่านศูนย์ประสานงานโครงการที่จังหวัดเกี่ยวกับการไม่ได้รับความยุติธรรมด้านราคา โดยเฉพาะในส่วนของ การตรวจวัดความชื้น และการชั่งน้ำหนัก 2 ราย ในส่วนของตัวแทนเกษตรกร เจ้าหน้าที่ออคส. และผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ออคส. ซึ่งปฏิบัติงานที่จุดรับจำหน่าย มีการใกล้ชิดข้อเรียกร้องของเกษตรกรที่จำหน่ายข้าวเปลือกแล้วไม่ได้รับความยุติธรรมน้อยมาก โดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะยอมรับในผลการเจรจาต่อรองด้านราคาก่อนที่จะมีการชั่งน้ำหนักอยู่แล้ว

กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการโรงสี เป้าหมายที่ 1 คาดหวังผลตอบแทนจากค่าจ้างสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร ซึ่งออคส. กำหนดให้โรงสีได้รับค่าจ้างตันละ 400 บาท (ต่อตันข้าวเปลือก) โดยจะคิดคำนวณจ่ายค่าจ้างสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสารให้โรงสี ด้วยการหักปริมาณการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางในช่วงการส่งมอบ โรงสีทั้งหมดร้อยละ 100 มีผลการดำเนินงานรับจำหน่ายข้าวเปลือก เมื่อสิ้นสุดโครงการ ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากออคส. กำหนดอัตราสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสารและส่งมอบเข้าโกดังกลางสูงกว่าความเป็นจริงที่โรงสีจะสามารถปฏิบัติได้ ทำให้โรงสีได้รับค่าจ้างสีแปรสภาพตามอัตราที่ ออคส. กำหนดน้อยกว่าความเป็นจริง

เป้าหมายที่ 2 คาดหวังทำให้ชาวนานำข้าวเปลือกจำหน่ายให้โรงสีมากขึ้น เพื่อให้พนักงานของโรงสีมีงานทำ ผู้ประกอบการโรงสีทั้งหมดร้อยละ 100 มีผลการดำเนินงานรับจำหน่ายข้าวเปลือกเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามเป้าหมาย โดยมีส่วนช่วยให้เกษตรกรนำข้าวเปลือกจำหน่ายให้โรงสีมากกว่าโรงสีที่ไม่เข้าร่วมโครงการ

กลุ่มที่ 3 ผู้นำข้าวเปลือก ไม่ได้กำหนดเป้าหมายในการเข้าร่วมโครงการที่ชัดเจน เพียงแต่คาดหวังได้รับราคาจำหน่ายข้าวเปลือกที่สูงกว่าราคาตลาด ผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ สหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมดร้อยละ 100 แจ้งผลการเข้าร่วมโครงการเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยได้รับราคาจำหน่ายข้าวเปลือกสูงกว่าราคาตลาดเฉลี่ย 500-1,000 บาท ต่อตัน ในส่วนของเกษตรกรรายย่อยทั้งหมดร้อยละ 100 แจ้งว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยได้รับราคาจำหน่ายสูงกว่าราคาตลาดเฉลี่ย 300-500 บาท

2.3 ความคิดเห็นในการดำเนินโครงการที่มีต่อวัตถุประสงค์โครงการ

กลุ่มที่ 1 ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินโครงการ

ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลโครงการ มีความเห็นต่อการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ร้อยละ 92.59 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 7.41

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ที่เหมาะสม ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 100 เห็นว่า โครงการรับจำหน่ายที่โรงสี มีส่วนช่วยเหลือให้เกษตรกรมีรายได้ที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อยกระดับราคาข้าวให้สูงขึ้นทั้งระบบ ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 100 เห็นว่า การรับจำหน่ายข้าวเปลือกที่โรงสี สามารถยกระดับราคาข้าวให้สูงขึ้นได้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเพิ่มทางเลือกให้เกษตรกรมีอำนาจต่อรองสูงขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 77.78 เห็นว่า การดำเนินโครงการรับจำหน่ายที่โรงสี เป็นการเพิ่มทางเลือกให้เกษตรกรมีอำนาจต่อรองในเรื่องราคามากขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 22.22 ไม่เห็นด้วย ได้แก่ คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด จำนวน 1 ราย โดยให้เหตุผลว่า การเพิ่มทางเลือกให้กับเกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองจะขึ้นอยู่กับเกษตรกรต้องมีความรู้ด้านการตลาดที่แท้จริง และมีโรงสีเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก เพื่อให้เกษตรกรมีสิทธิ์ที่จะเลือกจำหน่ายกับโรงสีรายใดก็ได้ ข้าราชการประจำจุด 1 ราย โดยให้เหตุผลว่า อำนาจในการต่อรองเรื่องราคากับโรงสี ขึ้นอยู่กับการมีโรงสีเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก เพื่อให้เกษตรกรมีสิทธิ์ที่จะเลือกจำหน่ายกับโรงสีใดก็ได้ และตัวแทนเกษตรกร 2 ราย โดยให้เหตุผลว่า โครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกไม่มีผลต่ออำนาจการต่อรองเรื่องราคาของเกษตรกร การต่อรองราคาของเกษตรกรที่จำหน่ายให้โรงสี ทั้งในและนอกโครงการก็มีการต่อรองราคาโดยปกติอยู่แล้ว

กลุ่มที่ 2 ผู้จำหน่ายข้าวเปลือกในโครงการ

ผู้จำหน่ายข้าวเปลือก มีความคิดเห็นต่อโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือก เมื่อสิ้นสุดโครงการ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ร้อยละ 94.44 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 5.56

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ที่เหมาะสม ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 100 เห็นว่า โครงการรับจำหน่ายที่โรงสี มีส่วนช่วยเหลือให้เกษตรกรมีรายได้ที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อยกระดับราคาข้าวให้สูงขึ้นทั้งระบบ ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 100 เห็นว่า การรับจำหน่ายข้าวเปลือกที่โรงสี สามารถยกระดับราคาข้าวให้สูงขึ้นได้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเพิ่มทางเลือกให้เกษตรกรมีอำนาจต่อรองสูงขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 83.33 เห็นว่า การดำเนินโครงการรับจำหน่ายที่โรงสี เป็นการเพิ่มทางเลือกให้เกษตรกรมีอำนาจต่อรองในเรื่องราคามากขึ้น เกษตรกรรายย่อย ร้อยละ 16.67 ไม่เห็นด้วย โดยให้เหตุผลว่า แม้ว่าเกษตรกรรายย่อยจะนำข้าวเปลือกจำหน่ายในโครงการที่โรงสี แต่ก็ไม่ได้ทำให้อำนาจการต่อรองเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากโรงสีที่เข้าร่วมโครงการมีจำนวนไม่มาก หากจะให้เกษตรกรมีอำนาจการต่อรองสูงขึ้น ควรมีโรงสีเข้าร่วมโครงการมาก ๆ เพื่อโรงสีจะได้มีการแข่งขันกันเสนอราคารับจำหน่ายข้าวเปลือกที่สูงขึ้น

กลุ่มที่ 3 โรงสีที่เข้าร่วมโครงการ

โรงสีที่เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นต่อโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือก เมื่อสิ้นสุดโครงการ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยเห็นด้วยร้อยละ 100 ตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ

3. ปัญหาในการปฏิบัติงานโครงการ

3.1 ผู้กำกับดูแลส่วนจังหวัด

กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด

1. ได้รับแจ้งข้อมูลโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางล่าช้า ทำให้มีระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมโครงการน้อย (ร้อยละ 100)

2. มีเจ้าหน้าที่ในปฏิบัติงานโครงการมีไม่เพียงพอ (ร้อยละ 50)

3. งบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ (ร้อยละ 50)

4. วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ หรือไม่สามารใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ร้อยละ 50)

5. หลักเกณฑ์การปฏิบัติงานในการกำกับดูแลการตรวจคุณภาพข้าวเปลือกที่จุดรับจำหน่ายโรงสี เช่น การจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก ไม่ชัดเจนยากต่อการควบคุมหรือชี้แจงให้โรงสีปฏิบัติตามได้ (ร้อยละ 100)

6. ไม่มีอำนาจในการสั่งการให้ผู้ประกอบการ โรงสี หรือเจ้าหน้าที่ อคส. ประจําจุดรับจํานำปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้อย่างแท้จริง เนื่องจากคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ไม่ใช่คู่สัญญาโดยตรงของโรงสี และไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาที่สามารถให้ความดีความชอบเจ้าหน้าที่ อคส. ได้โดยตรง (ร้อยละ 100)

7. ไม่มีคู่มือรายละเอียดวิธีปฏิบัติงาน โครงการในแต่ละขั้นตอนที่ชัดเจน (ร้อยละ 100)

กลุ่มที่ 2 คณะทำงานกำกับและติดตามผลการดำเนินงานมาตรการแทรกแซงตลาดสินค้าเกษตร

1. มีระยะเวลาเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานน้อย เนื่องจากได้รับแจ้งโครงการจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในส่วนกลางล่าช้า (ร้อยละ 100)

2. มีงานที่ต้องปฏิบัติเป็นจำนวนมาก และบุคลากรที่ปฏิบัติงานในส่วนของคณะทำงานกำกับฯ ยังต้องปฏิบัติงานประจำของแต่ละหน่วยงานอีกด้วย (ร้อยละ 100)

3. ไม่มีอำนาจในการสั่งการ หรือตรวจสอบกำกับดูแลให้ผู้ปฏิบัติงานที่จําได้รับจํานำโรงสี โดยเฉพาะในส่วนของเจ้าหน้าที่ อคส. และโรงสีอย่างแท้จริง (ร้อยละ 100)

4. หลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติงานที่หน่วยงานส่วนกลางกำหนด ไม่สอดคล้องกับวิธีปฏิบัติ โดยเฉพาะในส่วนของ การตรวจสอบชั้นคุณภาพข้าวเปลือก เนื่องจากเกษตรกรนิยมจํานำข้าวเปลือกเกี่ยวสด ในขณะที่หลักเกณฑ์ที่กำหนด ไม่มีการจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือกชนิดเกี่ยวสด (ร้อยละ 100)

กลุ่มที่ 3 คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ

1. ได้รับแจ้งรายละเอียดโครงการล่าช้ากว่าระยะเวลาโครงการ ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานโครงการ (ร้อยละ 100)

2. บทบาทหน้าที่ของคณะทำงานฯ ระดับอำเภอไม่ชัดเจน มีบางส่วนซ้ำซ้อนกับคณะทำงานกำกับฯ ซึ่งออกติดตามตรวจสอบในพื้นที่โรงสีด้วย (ร้อยละ 100)

3. มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโครงการไม่เพียงพอ (ร้อยละ 100)

4. ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ต้องใช้งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์จากงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างจำกัดอยู่แล้ว (ร้อยละ 100)

กลุ่มที่ 4 ข้าราชการประจําจุดรับจํานำ

1. ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติอย่างชัดเจน (ร้อยละ 100)

2. ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารการดำเนินโครงการ (ร้อยละ 100)

กลุ่มที่ 5 ตัวแทนเกษตรกร

1. ไม่มีอำนาจในการกำกับดูแลหรือสั่งการให้ผู้ประกอบการโรงสี ปฏิบัติงานชั่งน้ำหนัก ตรวจวัดความชื้น ล้างเจือปน และจัดชั้นคุณภาพได้ตามหลักเกณฑ์ที่โครงการกำหนด (ร้อยละ 100)

2. ตัวแทนเกษตรกรมีหน้าที่ตามภารกิจปกติที่ต้องปฏิบัติงานด้วย จึงยากแก่การดูแลการปฏิบัติงานตรวจคุณภาพ ชั่งน้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือกทุกครั้งที่มีผู้จำหน่ายข้าวเปลือก (ร้อยละ 100)

3.2. ผู้กำกับดูแลส่วนการบริหารของ อคส.

กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่ อคส.

1. มีระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมในการรับจำหน่ายข้าวเปลือกที่โรงสีไม่เพียงพอ เนื่องจาก อคส. ส่วนกลางจะมอบหมายให้ปฏิบัติงานที่จุดรับจำหน่ายโรงสี พร้อมทั้งแจ้งจุดรับจำหน่ายโรงสีให้ทราบเมื่อโรงสีได้นำหลักทรัพย์ค้ำประกันธนาคารให้ อคส. แล้ว และเมื่อเจ้าหน้าที่ อคส. ไปปฏิบัติงานที่จุดรับจำหน่ายโรงสี ส่วนใหญ่โรงสีจะเริ่มรับจำหน่ายข้าวเปลือกทันที (ร้อยละ 100)

2. อคส. ส่วนกลางมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ อคส. ปฏิบัติงานที่จุดรับจำหน่ายโรงสี จำนวน 4-5 แห่งต่อเจ้าหน้าที่ อคส. เพียง 1 คน ทำให้ไม่สามารถกำกับดูแลได้อย่างทั่วถึง (ร้อยละ 100)

3. ทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ทั้งในด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายวัสดุอุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน (ร้อยละ 100)

4. ไม่มีอำนาจในการกำกับดูแลโรงสีอย่างแท้จริง เนื่องจากผู้ประกอบการโรงสีบางแห่ง เป็นผู้กว้างขวาง และมีอิทธิพลในพื้นที่ การดำเนินการตามหลักเกณฑ์โครงการโดยเคร่งครัดอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของตัวเจ้าหน้าที่ อคส. (ร้อยละ 100)

กลุ่มที่ 2 ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส.

1. ไม่มีอำนาจในการสั่งการ หรือกำกับดูแลผู้ประกอบการโรงสีให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์โครงการได้อย่างแท้จริง (ร้อยละ 100)

2. หลักเกณฑ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตรวจจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือกไม่สามารถปฏิบัติได้จริง เนื่องจาก อคส. กำหนดส่งมอบชนิดข้าวสารตั้งแต่ช่วงการทำสัญญาแล้ว ดังนั้นแม้ว่าเกษตรกรผู้จำหน่าย จะนำข้าวเปลือกชนิดใดจำหน่ายในโครงการ ก็จะมีการจัดชั้นคุณภาพเป็นชนิดเดียวกับที่โรงสีทำสัญญาไว้กับ อคส. เท่านั้น (ร้อยละ 100)

3. ไม่ได้ได้รับความสะดวกจากการใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อปฏิบัติงานโครงการที่จุดรับจำหน่ายโรงสี (ร้อยละ 50)

4. ตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. มีสถานะเป็นลูกจ้างชั่วคราว ไม่มีความมั่นคงในอาชีพ ทำให้ขาดความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานอย่างแท้จริง (ร้อยละ 50)

3.3 ผู้ประกอบการโรงสี

1. ได้รับอนุมัติให้เปิดรับจำหน่ายต่ำกว่าระยะเวลาเริ่มโครงการ (ร้อยละ 75)
2. หลักเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือกในเรื่อง สิ่งเจือปน และชั้นคุณภาพข้าวเปลือกไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ไม่สามารถปฏิบัติได้ (ร้อยละ 75)
3. ข้าวเปลือกที่รับจำหน่ายสายพันธุ์มีคุณลักษณะอายุการเก็บรักษาสั้น เสื่อมคุณภาพเร็ว ไม่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์โครงการ (ร้อยละ 25)
4. ความล่าช้าในการออกหลักฐานใบรับฝากข้าวเปลือกของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ (ร้อยละ 25)
5. หลักเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพข้าวสารเซอร์เวเยอร์ไม่ชัดเจน (ร้อยละ 100)
6. อัตราการสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสารที่กำหนดให้โรงสีส่งมอบไม่เหมาะสม สูงเกินกว่าที่โรงสีจะสามารถปฏิบัติได้จริง (ร้อยละ 100)
7. หลักเกณฑ์การสั่งสีแปรสภาพข้าวเปลือกครั้งละ 50 เปอร์เซ็นต์ของสต็อกข้าวเปลือกคงเหลือทุกวันที่ 1 และ 16 ของเดือนไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติของโรงสีที่รับจำหน่ายจำนวนน้อย เนื่องจากไม่คุ้มต่อต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินเครื่องจักร (ร้อยละ 50)
8. ค่าใช้จ่ายในการจ้างสีแปรสภาพตามหลักเกณฑ์จำนวน 400 บาทต่อตันข้าวเปลือกไม่เหมาะสมต่ำกว่าความเป็นจริง (ร้อยละ 50)
9. คลังสินค้ากลางที่ส่งมอบข้าวสารมีไม่เพียงพอ ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการรอคอยเพื่อส่งมอบข้าวสารของโรงสี (ร้อยละ 50)
10. อคส. มีการสั่งหยุดสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นการภายในทั้งที่มีคำสั่งสีแปรสภาพเป็นหนังสือแล้ว ทำให้ข้าวเปลือกเสื่อมคุณภาพ (ร้อยละ 50)
11. หลักเกณฑ์การสั่งสีแปรสภาพข้าวเปลือกครั้งละ 50 เปอร์เซ็นต์ ของสต็อกข้าวเปลือกคงเหลือทุกวันที่ 1 และ 16 ของเดือนไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติของโรงสีที่รับจำหน่ายข้าวเปลือกจำนวนมาก เนื่องจากไม่สามารถสีได้ทันต่อหลักเกณฑ์การส่งมอบภายใน 7 วัน (ร้อยละ 50)
12. อคส. สั่งสีแปรสภาพข้าวเปลือก โดยไม่แจ้งคลังสินค้าหรือโกดังกลางที่จะรับมอบข้าวสาร ส่งผลให้โรงสีที่สีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสารเก็บไว้ในโกดังของโรงสี มีความเสี่ยงที่จะต้องรับผิดชอบต่อการเสื่อมคุณภาพของข้าวสาร เนื่องจากปัญหามอดกัดกินข้าวสาร (ร้อยละ 25)

13. หน่วยงานกำกับดูแลการตรวจสอบสต็อกข้าวเปลือกของโรงสี ปฏิบัติงานด้วยความไม่เป็นธรรม เลือกตรวจสอบเฉพาะ โรงสีที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ถูกต้อง และหลีกเลี่ยงตรวจสอบโรงสีที่ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ โดยเฉพาะช่วงที่มีผู้บริหารจากส่วนกลางติดตามโครงการรับจํานำในพื้นที่ (ร้อยละ 25)

14. อคส. คืบเงินค้ำประกันการรับจํานำข้าวเปลือกของโรงสีล่าช้า (ร้อยละ 50)

3.4 ผู้จํานำข้าวเปลือก

กลุ่มที่ 1 เกษตรกรรายย่อย

1. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการเข้าร่วมโครงการล่าช้า (ร้อยละ 75)
2. ระยะเวลาการเปิดรับจํานำข้าวเปลือกไม่เหมาะสม (ร้อยละ 50)
3. การตรวจสอบความชื้นข้าวเปลือกไม่ยุติธรรม (ร้อยละ 62.50)
4. การตรวจสอบสิ่งเจือปนไม่ยุติธรรม (ร้อยละ 50)
5. การชั่งน้ำหนักข้าวเปลือกไม่ยุติธรรม (ร้อยละ 50)
6. ราคาที่ได้รับจากการจํานำข้าวเปลือกไม่ยุติธรรม (ร้อยละ 62.50)
7. พนักงานที่ปฏิบัติงานจําหน้าโรงสีพุดจาไม่ไพเราะ (ร้อยละ 50)
8. ระยะเวลาที่ได้รับใบประทวนสินค้าล่าช้า โดยเฉลี่ยใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์นับจากวันที่จํานำข้าวเปลือก (ร้อยละ 62.50)

กลุ่มที่ 2 สหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ

1. ระยะเวลาในการเปิดรับจํานำที่โรงสีล่าช้ากว่าระยะเวลาดำเนินโครงการ (ร้อยละ 75)
2. วงเงินรับจํานำข้าวเปลือกที่อนุมัติให้สหกรณ์จํานำข้าวเปลือกได้น้อยเกินไป (ร้อยละ 100)

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลโครงการ

1. หน่วยงานส่วนกลาง ควรเร่งรัดการพิจารณาหลักเกณฑ์โครงการก่อนเริ่มระยะเวลารับจํานำข้าวเปลือกเป็นการล่วงหน้าอย่างน้อย 1 เดือน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 61.11)
2. หน่วยงานส่วนกลาง ควรมีการจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินโครงการให้หน่วยงาน และผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ตามความจำเป็นและเหมาะสม (ร้อยละ 83.33)
3. หน่วยงานส่วนกลาง ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่มีรายละเอียดในการปฏิบัติงานของแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจน (ร้อยละ 66.67)

4. หลักเกณฑ์โครงการที่ส่วนกลางกำหนด ควรกำหนดให้มีความชัดเจน สามารถปฏิบัติงานได้ในพื้นที่ (ร้อยละ 88.89)

5. อคส. ส่วนกลาง ควรมอบอำนาจให้คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด เป็นคู่สัญญา กับโรงสี เพื่อให้มีอำนาจในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของโรงสีอย่างแท้จริง (ร้อยละ 22.22)

6. คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ควรแต่งตั้งผู้ที่มีอำนาจที่โรงสีมีความเกรงใจ ปฏิบัติงานเป็นข้าราชการประจำจุด และตัวแทนเกษตรกร จำนวน 5 ราย (ร้อยละ 27.78) ได้แก่ ข้าราชการประจำจุด (ร้อยละ 75) และตัวแทนเกษตรกร (ร้อยละ 50)

4.2 ผู้ประกอบการโรงสี

1. หน่วยงานพิจารณาอนุมัติโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ควรวางแผน หลักเกณฑ์ การดำเนินโครงการก่อนเริ่มระยะเวลาโครงการเป็นการล่วงหน้า (ร้อยละ 100)

2. ควรปรับลดวงเงินค้ำประกันธนาคารตามหลักเกณฑ์กำหนดวงเงินค้ำประกัน ธนาคารร้อยละ 20 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รับจำนำ เหลือร้อยละ 10 เนื่องจากโรงสีประสบปัญหา ขาดสภาพคล่อง (ร้อยละ 50)

3. ควรพิจารณาจากความสามารถในการสีแปรสภาพข้าวเปลือก โดยใช้กำลังการผลิตคูณจำนวนวันที่จะส่งมอบแทน (ร้อยละ 25)

4. ควรปรับลดวงเงินค้ำประกันธนาคารลงเหลือร้อยละ 10 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่ รับจำนำ (ร้อยละ 50)

5. ควรยกเลิก หลักเกณฑ์โรงสีต้องรับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรในทางการค้า ปกติร้อยละ 50 ของมูลค่าข้าวเปลือกที่รับจำนำ เนื่องจากเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจโดยปกติ ของโรงสี (ร้อยละ 50)

6. ควรยกเลิกหลักเกณฑ์โรงสีต้องรับผิดชอบปริมาณ และคุณภาพข้าวเปลือกที่รับ จำนำไว้ จนกว่าจะมีคำสั่งสีแปรสภาพและส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลาง เนื่องจากเกษตรกรชานา จำนำข้าวเปลือกพันธุ์ปทุมธานีมาก ซึ่งคุณลักษณะข้าวเปลือกพันธุ์ปทุมธานีมีอายุการเก็บรักษาสั้น ข้าวเสื่อมคุณภาพเร็ว (ร้อยละ 25)

7. ควรแบ่งเกณฑ์ระยะเวลาในการส่งมอบข้าวสารตามปริมาณข้าวเปลือกที่สั่งสี แปรสภาพ ในอัตรา 1,000 ตันต่อ 1 สัปดาห์ (ร้อยละ 25)

8. ควรปรับเปลี่ยนวิธีการสั่งสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร สำหรับโรงสี ขนาดเล็กควรมีการสั่งสีแปรสภาพข้าวเปลือกเพียงครั้งเดียว (ร้อยละ 25)

9. ควรปรับลดอัตราการสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร (ร้อยละ 100) ทั้งนี้ โรงสีร้อยละ 25 เห็นว่า ควรให้สมาคมโรงสีข้าวแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานกำหนดอัตราสีแปร

สภาพข้าวเปลือก และใช้อัตราเดียวตลอดระยะเวลาโครงการ โรงสีร้อยละ 25 เห็นว่า ควรกำหนด อัตราสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสารที่โรงสีสามารถปฏิบัติได้จริง ด้วยวิธีการให้เจ้าหน้าที่ อคส. จัดบันทึกตัวเลขการสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสารของโรงสี และใช้ปริมาณการสีแปร สภาพดังกล่าวเป็นอัตราส่งมอบข้าวสาร และโรงสีร้อยละ 50 เห็นว่า ควรปรับลดอัตราการสีแปร สภาพลง โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยระดับกลางจากการทดสอบอัตราสีแปรสภาพของหน่วยงานที่มีความ เป็นกลาง

10. อคส. ควรวางแผนเตรียมการจัดหาโกดังกลางที่จะรับมอบข้าวสารให้เพียงพอ ต่อการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลาง (ร้อยละ 50)

11. อคส. ควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดชั้นคุณภาพข้าวสารที่สามารถพิสูจน์ได้ อย่างชัดเจน

12. หน่วยงานภาครัฐที่กำหนดนโยบายรับจำนำข้าวเปลือก ควรมีเป้าหมายราคา ตลาดขั้นต่ำที่จะดำเนินการแทรกแซงตลาดด้วยวิธีการรับจำนำ กรณีราคาตลาดสูงกว่าราคาเป้าหมาย ที่ประกาศ ไม่ควรมีโครงการรับจำนำ (ร้อยละ 100)

4.3 ผู้จำนำข้าวเปลือกในโครงการ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ ควรมีการประชาสัมพันธ์ โครงการให้ทราบล่วงหน้าก่อนเริ่มระยะเวลาโครงการอย่างน้อย 1 เดือน เพื่อให้มีเวลาเตรียมความ พร้อมในการเก็บเกี่ยว การขอใบรับรองเกษตรกร (ร้อยละ 50)

2. ควรมีการศึกษาช่วงเวลาที่เหมาะสมส่วนใหญ่ในจังหวัดเก็บเกี่ยวข้าวเปลือก และเปิดรับจำนำข้าวเปลือกให้ตรงกับห้วงระยะเวลาการเก็บเกี่ยวข้าวเปลือกของเกษตรกร (ร้อยละ 33.33)

3. ควรมีการกำกับดูแลให้โรงสีมีการปฏิบัติงานตรวจสอบน้ำหนัก สิ่งเจือปน ความชื้น การชั่งน้ำหนัก และการคำนวณราคาข้าวเปลือกให้มีความยุติธรรมอย่างแท้จริง (ร้อยละ 33.33)

4. ผู้ปฏิบัติงานออกไปประทวนสินค้า ควรเร่งรัดการออกไปประทวนสินค้าให้ เร็วขึ้น ไม่ควรเกินระยะเวลา 5 วัน นับจากวันที่เกษตรกรจำนำข้าวเปลือก (ร้อยละ 41.67)

5. ควรขยายวงเงินกู้รับจำนำใบประทวนสินค้าในส่วนของสหกรณ์การเกษตร เพิ่มเติม (ร้อยละ 33.33)

6.2 อภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษารั้ครั้งนี้พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการในทุกตำแหน่ง ได้แก่ ผู้กำกับดูแลโครงการ ผู้จ้่านำข้าวเปลือกในโครงการ และโรงสี ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์โครงการเพียงพอ หรือเข้าใจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานโครงการยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานตรวจวัดความชื้น ตรวจวัดสิ่งเจือปน ตรวจจัดชั้นคุณภาพ และช้้่นน้ำหนักข้าวเปลือก กำกับดูแลตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของรศสุคนธ์ เทพอวยพร (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการน้านโยบายไปปฏิบัติกรณีศึกษาโครงการรับจ้่านำข้าวเปลือกน้านปี ปีการผลิต 2549/50 จังหวัดพิจิตร ที่พบว่าผู้เกี่ยวข้องในโครงการมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นอย่างดี และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของดารุณี ชันโท (2544) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการรับจ้่านำข้าวเปลือกน้านปี ปีการผลิต 2541/2542 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เจ้าหน้าที่สินเชื่อช.ก.ส. มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์โครงการ ตลอดจนเข้าใจหลักเกณฑ์และขั้นตอนรายละเอียดการเข้าร่วมโครงการอย่างชัดเจน

ผู้กำกับดูแลตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ผู้ประกอบการโรงสี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการรับจ้่านำข้าวเปลือกโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ผู้กำกับดูแลการตรวจคุณภาพช้่นน้ำหนักและค้านวนราคาข้าวเปลือก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการรับจ้่านำข้าวเปลือกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผู้จ้่านำข้าวเปลือกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการอยู่ในระดับน้อย ซึ่งในส่วนของผู้กำกับดูแลโครงการ สอดคล้องกับการศึกษาของดารุณี ชันโท (2544) ที่พบว่า เจ้าหน้าที่สินเชื่อที่ปฏิบัติงานโครงการรับจ้่านำส่วนใหญ่ ตอบข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบกฎเกณฑ์โครงการ ได้ถูกต้อง แต่ไม่สอดคล้องในส่วนของผู้จ้่านำข้าวเปลือกที่พบว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบเงื่อนไขต่าง ๆ ของโครงการได้ถูกต้อง

ผู้กำกับดูแลโครงการส่วนจังหวัด ได้แก่ คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด และคณะทำงานกำกับฯ มีการเตรียมความพร้อมดำเนินโครงการอยู่ในระดับดีมาก สำหรับคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ มีการเตรียมความพร้อมโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปฏิบัติงานสายการบริหารงานของ อคส. ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ อคส. มีการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานโครงการอยู่ในระดับน้อย ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. มีความพร้อมอยู่ในระดับดีมาก สำหรับผู้จ้่านำข้าวเปลือก ได้แก่เกษตรกรรายย่อย มีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับน้อยมาก และสหกรณ์มีความพร้อมอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับการศึกษาของดารุณี ชันโท ที่พบว่า เจ้าหน้าที่สินเชื่อ ช.ก.ส. ส่วนใหญ่มีความพร้อมในการปฏิบัติงานโครงการ และสอดคล้องกับการศึกษาของรศสุคนธ์ เทพอวยพร ที่พบว่าผู้ปฏิบัติงานโครงการส่วนใหญ่ มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน

ในด้านความเพียงพอของทรัพยากรดำเนินโครงการผู้กำกับดูแลส่วนจังหวัด ประกอบด้วย คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดมีความทรัพยากรเพียงพออย่างมาก คณะทำงานกำกับฯ มีทรัพยากรเพียงพอ และคณะทำงานฯ ระดับอำเภอมีทรัพยากรเพียงพอที่สุด ผู้กำกับดูแลการตรวจคุณภาพ ชั่งน้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือก มีทรัพยากรเพียงพอมาก ผู้ปฏิบัติงานสายการบริหารงานของ อคส. ได้แก่ เจ้าหน้าที่ อคส. มีทรัพยากรเพียงพอมาก ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. มีทรัพยากรเพียงพอดีมาก สำหรับโรงสีมีทรัพยากรเพียงพอในระดับดีมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของคารุณี ชันโท ที่พบว่า เจ้าหน้าที่สินเชื่อ ธ.ก.ส. ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานโครงการรับจำนำข้าวเปลือก มีทรัพยากรดำเนินโครงการเพียงพอ แต่สอดคล้องกับการศึกษาของรสสุคนธ์ เทพอวยพรที่พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีทรัพยากรดำเนินโครงการไม่เพียงพอ

ในช่วงเตรียมปฏิบัติงานโครงการ คณะทำงานฯ ระดับจังหวัด มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการ ประชุมประสานการดำเนินโครงการ แต่งตั้งคณะทำงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยปฏิบัติงานโครงการ ตั้งศูนย์ประสานงานโครงการ รวมถึงประชุมร่วมกับผู้ประกอบการโรงสี เพื่อชี้แจงรายละเอียดการดำเนินโครงการ ขณะปฏิบัติงานโครงการ มีการประชุมคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ติดตามการดำเนินโครงการเป็นประจำทุกเดือน มีการสั่งการและประสานความร่วมมือในโครงการ ในส่วนของคณะทำงานฯ กำกับ ในช่วงเตรียมปฏิบัติงานโครงการ มีการดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของโรงสี อบรมนิเทศแนะนำงานผู้เกี่ยวข้อง ตรวจสอบสต็อกข้าวเปลือกของโรงสีก่อนเริ่มโครงการ ช่วงขณะปฏิบัติงานโครงการ ได้ดำเนินการตรวจสอบสต็อกข้าวเปลือกของโรงสี ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องที่จูดรับจำนำเป็นประจำทุกเดือน สำหรับคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ ในช่วงเตรียมปฏิบัติงานโครงการ มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการ และเน้นดำเนินการออกใบรับรองเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ช่วงขณะปฏิบัติงานโครงการ ได้มอบหมายเกษตรกรอำเภอซึ่งเป็นคณะทำงานฯ ตรวจสอบกำกับดูแลที่จูดรับจำนำ ด้านข้าราชการประจำจูดรับจำนำ ในช่วงเตรียมปฏิบัติงานโครงการ ไม่มีการอบรมนิเทศแนะนำงาน ช่วงขณะปฏิบัติงานโครงการ มีการปฏิบัติงานกำกับดูแลที่จูดรับจำนำเพียง 1-2 ครั้ง เนื่องจากไม่ทราบบทบาทหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติอย่างชัดเจน สำหรับตัวแทนเกษตรกร ช่วงเตรียมปฏิบัติงานโครงการ จังหวัดจะมีการอบรมนิเทศแนะนำงานก่อนเริ่มโครงการ ช่วงขณะปฏิบัติงานโครงการ ส่วนใหญ่จะเดินทางไปปฏิบัติงานกำกับดูแลการตรวจสอบคุณภาพ ชั่งน้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือก เมื่อโรงสีโทรศัพท์แจ้งให้ทราบว่ามีเกษตรกรจำนำข้าวเปลือกในโครงการแล้ว ในขณะที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบคุณภาพ ชั่งน้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือกที่จูดรับจำนำโรงสี พบว่าโรงสีไม่ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่ไม่สามารถแย้งได้ เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ และไม่มีอำนาจในการสั่งการให้โรงสีปฏิบัติได้ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ อคส. ช่วงเตรียม

ปฏิบัติงานโครงการ จะได้รับมอบหมายให้เดินทางไปยังจุดรับจำหน่ายโรงสีก่อนเริ่มเปิดรับจำหน่ายล่วงหน้าเพียง 1-2 วันเท่านั้น ช่วงขณะปฏิบัติงานโครงการ ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโรงสี 4-5 แห่ง ในทางปฏิบัติจริง จึงมอบหมายให้ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. เป็นผู้ปฏิบัติ โดยเจ้าหน้าที่ อคส. จะเป็นผู้กำกับดูแลตรวจสอบการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องที่จุดรับจำหน่าย สำหรับผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. ช่วงเตรียมปฏิบัติงานโครงการ ได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติงานโครงการพร้อมกับตัวแทนเกษตรกร และเจ้าหน้าที่โรงสี ช่วงขณะปฏิบัติงาน จะช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ อคส. กำกับดูแล และร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่โรงสีในการตรวจสอบคุณภาพ ชั่งน้ำหนัก ข้าวเปลือกเป็นบางครั้ง ในส่วนอื่น จะช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ อคส. จัดทำรายงาน ควบคุมสต็อกข้าวเปลือก การสีแปรสภาพ และส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลาง ในส่วนสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ ช่วงเตรียมความพร้อมเข้าร่วมโครงการ จะประชุมคณะกรรมการ เพื่อมีมติเข้าร่วมโครงการ ยื่นเรื่องขออนุมัติเข้าร่วมโครงการกับ ธ.ก.ส. และดำเนินการเจรจากับโรงสีที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งเป็นคู่ค้ากันตามปกติ โดยถือเสมือนหนึ่งสหกรณ์เป็นผู้รวบรวมข้าวเปลือกให้กับโรงสี ในการช่วงรับจำหน่ายข้าวเปลือก สหกรณ์จะรับซื้อข้าวเปลือกในลักษณะซื้อขายขาด และจ่ายเงินให้กับสมาชิกทันที ซึ่งโดยปกติสมาชิกจะได้รับราคาสูงกว่าราคาตลาดระหว่าง 500-1,000 บาทต่อตัน เมื่อนำข้าวเปลือกจำหน่ายที่โรงสี พร้อมเอกสารหลักฐาน และเอกสารสรุปรวมการซื้อขายข้าวเปลือกจากสมาชิก โรงสีจะชั่งน้ำหนัก ตรวจสอบคุณภาพ คำนวณราคา และมูลค่าเงินรวม เทียบกับจำนวนเงินที่สหกรณ์รับซื้อจากสมาชิก ซึ่งโดยปกติแม้จะเกิดผลต่าง โรงสีจะอนุโลมใช้ตัวเลขในเอกสารสรุปรวมการซื้อขายข้าวเปลือกกับสมาชิกของสหกรณ์เป็นฐานในการออกใบรับฝากข้าวเปลือกให้กับสหกรณ์สำหรับเกษตรกรรายย่อย ในช่วงเตรียมการเข้าร่วมโครงการ จะดำเนินการเตรียมความพร้อมเอกสารหลักฐานในการเข้าร่วมโครงการ เมื่อเข้าสู่ช่วงจำหน่ายข้าวเปลือก เกษตรกรรายย่อยนำข้าวเปลือกจำหน่ายที่โรงสี จะไม่ได้สังเกตขั้นตอนการตรวจวัดคุณภาพข้าวเปลือกอย่างจริงจัง แต่จะเจรจาดอรรอราคากับโรงสี ภายหลังจากที่โรงสีคำนวณราคาจากผลการตรวจสอบความชื้น สิ่งเจือปน และชั้นคุณภาพข้าวที่เป็นจริงในราคาหน่วยต่อตันแล้ว ซึ่งโดยปกติราคาจำหน่ายที่เกษตรกรได้รับ จะสูงกว่าราคาตลาดประมาณ 300-500 บาทต่อตัน ในส่วนของโรงสีช่วงเตรียมการรับจำหน่าย จะมีการสมัครเข้าร่วมโครงการ รอรับการตรวจสอบคุณสมบัติจากจังหวัด และเมื่อได้รับแจ้งอนุมัติโครงการจาก อคส. แล้ว จะทำสัญญาฝากเก็บ และวางหลักทรัพย์ค้ำประกันธนาคาร ในช่วงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกจากเกษตรกร ขั้นตอนการตรวจวัดความชื้น โรงสีไม่ได้ทำตามหลักเกณฑ์โครงการที่กำหนด แต่ส่วนใหญ่ใช้วิธีหยิบกำตัวอย่างข้าวเปลือกแล้วประมาณการค่าความชื้นจากประสบการณ์ หรือตรวจวัดความชื้นข้าวเปลือกหรือข้าวกล้องด้วยเครื่องตรวจวัดเพียง 1-2 ครั้ง ในขั้นตอนการตรวจวัดสิ่งเจือปน โรงสีไม่ได้ทำตามหลักเกณฑ์โครงการที่กำหนด

แต่ส่วนใหญ่ใช้วิธีประมาณการณาค่าสิ่งเจือปนด้วยสายตา หรือกะเทาะข้าวเปลือกเป็นข้าวกล้องแล้วคัดแยกเอาเฉพาะส่วนของข้าวกล้อง ชั่งน้ำหนักเพื่อหาสัดส่วนการสีได้เป็นข้าวกล้องแล้วตักน้ำหนักตามเกณฑ์ที่โรงสีกำหนดจากประสบการณ์ ในขั้นตอนการจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก โรงสีไม่ได้ทำตามหลักเกณฑ์โครงการที่กำหนด แต่ส่วนใหญ่จะใช้สายตาพิจารณาโดยอาศัยประสบการณ์คาดการณ์สัดส่วนของข้าวเปลือกที่จะสามารถสีได้เป็นต้นข้าว แล้วจัดชั้นคุณภาพตามหลักเกณฑ์ของโรงสี จากนั้นจึงคำนวณราคาในหน่วยต่อตันข้าวเปลือก แจกเกษตรกรที่จำหน่ายราคาต่อรองราคา และชั่งน้ำหนักข้าวเปลือก หลังจากนั้นจะแจ้งรายละเอียดให้เจ้าหน้าที่หน่วยงาน อคส. ออกใบรับฝากข้าวเปลือกโดยใช้เกณฑ์ราคาจำนวนหน่วยต่อตันข้าวเปลือกที่ตกลงกับเกษตรกรผู้จำหน่ายแล้วคูณกับน้ำหนักข้าวเปลือกสุทธิ เป็นมูลค่าจำนวนเงินรับจำหน่ายรวม แต่รายละเอียดเกี่ยวกับชั้นคุณภาพข้าวเปลือกที่ระบุในใบประทวนสินค้าจะเป็นชั้นคุณภาพเดียวกับชั้นคุณภาพข้าวสารที่ได้ทำสัญญาส่งมอบไว้กับ อคส. ตั้งแต่ช่วงแรกที่เริ่มรับจำหน่ายโครงการ แต่จะปรับตัวแปรน้ำหนัก ความชื้น และสิ่งเจือปนเพื่อให้ได้ผลรวมของราคาเท่ากับมูลค่าจำนวนเงินรับจำหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของรสสุคนธ์ เทพอวยพร ที่พบว่าโรงสียังไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของโครงการ

ผลการเข้าร่วมโครงการเมื่อเทียบกับเป้าหมายในส่วนของผู้จำหน่ายข้าวเปลือก คาดหวังได้รับราคาจำหน่ายข้าวเปลือกที่สูงกว่าราคาตลาด ซึ่งผลการเข้าร่วมโครงการเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยได้รับราคาจำหน่ายสูงกว่าราคาตลาดเฉลี่ย 300-500 บาทต่อตันข้าวเปลือก สอดคล้องกับการศึกษาของรสสุคนธ์ เทพอวยพร ที่พบว่าเกษตรกรได้รับเงินจากการขายข้าวเปลือกเพิ่มขึ้น

ในส่วนของโรงสี คาดหวังผลตอบแทนจากค่าจ้างสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร ซึ่ง อคส. กำหนดให้โรงสีได้รับค่าจ้างตันละ 400 บาทต่อตันข้าวเปลือก โดยจะคิดคำนวณจ่ายค่าจ้างสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสารให้โรงสี ด้วยการหักปริมาณการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลาง โรงสีทั้งหมด มีผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจาก อคส. กำหนดอัตราสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร และส่งมอบเข้าโกดังกลาง สูงกว่าอัตราสีแปรสภาพที่โรงสีจะสามารถปฏิบัติได้ ทำให้โรงสีได้รับค่าจ้างสีแปรสภาพตามอัตราที่ อคส. กำหนดน้อยกว่าความเป็นจริง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของรสสุคนธ์ เทพอวยพรที่พบว่าโรงสีมีความพอใจในการเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากมีรายได้เพิ่มขึ้นจากส่วนต่างของการรับจำหน่ายข้าวเปลือก

6.3 ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา

6.3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้องในโครงการ

1) ผู้ประกอบการโรงสี ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์โครงการรับจำนำเพียงพอ ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือก การตรวจวัดสิ่งเจือปน การชั่งน้ำหนัก การตรวจวัดความชื้น และตรวจจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก ไม่เข้าใจหลักเกณฑ์การปฏิบัติก่อนรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกรได้ต้องให้คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดตรวจสอบสต็อกข้าวเปลือกก่อน ไม่เข้าใจเรื่องมาตรฐานการหักลดน้ำหนักสิ่งเจือปน และไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่และองค์ประกอบของคณะกรรมการ 3 ฝ่ายที่จูงรับจำนำ

2) ผู้กำกับดูแลตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์โครงการรับจำนำเพียงพอ ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือก การตรวจวัดสิ่งเจือปน การชั่งน้ำหนัก การตรวจวัดความชื้น และตรวจจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก ไม่เข้าใจหลักเกณฑ์การสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือก การตรวจวัดความชื้น ค่าความชื้นมาตรฐาน การตรวจวัดสิ่งเจือปน และการตรวจจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก ไม่เข้าใจหลักเกณฑ์การสีแปรสภาพข้าวเปลือก วิธีการบรรจุข้าวสาร และวิธีเย็บกระสอบข้าวสาร ไม่เข้าใจองค์ประกอบของคณะกรรมการ 3 ฝ่ายที่จูงรับจำนำ

3) ผู้กำกับดูแลการตรวจคุณภาพ และชั่งน้ำหนักข้าวเปลือก ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์โครงการเพียงพอ ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือก การตรวจวัดสิ่งเจือปน การชั่งน้ำหนัก การตรวจวัดความชื้น และตรวจจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก ไม่เข้าใจหลักเกณฑ์การสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือก การตรวจวัดความชื้น ค่าความชื้นมาตรฐาน การตรวจวัดสิ่งเจือปน และการตรวจจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับฯ บทบาทหน้าที่และองค์ประกอบของคณะกรรมการ 3 ฝ่ายที่จูงรับจำนำ และข้าราชการประจำจุด ไม่เข้าใจการปฏิบัติงานที่จูงรับจำนำโรงสี

4) ผู้จำนำข้าวเปลือก ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์โครงการเพียงพอ บทบาทหน้าที่ขององค์การคลังสินค้า ระยะเวลาการรับจำนำ ราคารับจำนำ สถานที่รับจำนำ สัญลักษณ์ของจูงรับจำนำ หน้าที่ของตัวแทนเกษตรกร และหน้าที่ของข้าราชการประจำจุด ไม่เข้าใจขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก หลักเกณฑ์การสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือก การตรวจวัดความชื้น ค่าความชื้นมาตรฐาน ค่ามาตรฐานสิ่งเจือปน การจำแนกชนิดของสิ่งเจือปน ละการตรวจจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตัวแทนเกษตรกร เอกสารหลักฐานที่ได้รับในวันจำนำข้าวเปลือก ผู้มีหน้าที่ออกใบรับฝากข้าวเปลือก และใบประทวนสินค้า ระยะเวลาที่ได้รับใบประทวนสินค้า ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลที่จูงรับจำนำ บทบาทหน้าที่และองค์ประกอบของคณะกรรมการ 3 ฝ่ายที่จูงรับจำนำ ไม่เข้าใจเกี่ยวกับวงเงินรับจำนำข้าวเปลือก และจำนวนครั้งที่สามารถจำนำข้าวเปลือกได้

6.3.2 ด้านการเตรียมความพร้อมและความเพียงพอของทรัพยากรดำเนินโครงการ

1) คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ไม่มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการประสานงานโรงสี จัดสถานที่สำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในโครงการ การจัดทำคู่มือหรือเอกสาร การปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน ทรัพยากรดำเนิน โครงการไม่เพียงพอในเรื่องเกี่ยวกับเงินงบประมาณค่าใช้จ่าย วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น ระยะเวลาในการเตรียมการ และบุคลากรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

2) คณะทำงานกำกับฯ ทรัพยากรดำเนิน โครงการไม่เพียงพอในเรื่องเกี่ยวกับระยะเวลาในการเตรียมการ และบุคลากรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

3) คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ ไม่มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการประสานงานโรงสีให้มีการเตรียมความพร้อมรับจำหน่ายเปลือกจากเกษตรกร ไม่มีการจัดประชุมเตรียมความพร้อมหรือทำความเข้าใจบุคคลที่เกี่ยวข้องก่อนเริ่มโครงการ ไม่มีการเตรียมความพร้อมจัดทำแผนหรือตารางการปฏิบัติงานติดตามกำกับดูแลจุดรับจำหน่าย โรงสีก่อนเริ่มระยะเวลาจำหน่าย ทรัพยากรดำเนินโครงการไม่เพียงพอในเรื่องเกี่ยวกับ บุคลากรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน วัสดุอุปกรณ์ และระยะเวลาในการเตรียมการ

4) ผู้กำกับดูแลการตรวจวัดคุณภาพ ชั่งน้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือกจากจังหวัด ไม่มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการติดตามข้อมูลข่าวสารก่อนเริ่มระยะเวลาโครงการ การศึกษาทำความเข้าใจขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบตามคำสั่งมอบหมายงาน การศึกษาหลักเกณฑ์การดำเนิน โครงการที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่ก่อนเริ่มระยะเวลาโครงการ วิธีการปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือกตามหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติงานชั่งน้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือกก่อนเริ่มระยะเวลาปฏิบัติงานที่จุดรับจำหน่าย ทรัพยากรดำเนินโครงการไม่เพียงพอในเรื่องเกี่ยวกับ บุคลากรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน งบประมาณค่าใช้จ่าย วัสดุอุปกรณ์ และระยะเวลาในการเตรียมการ

5) เจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้า ไม่มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับ การเดินทางไปจุดรับจำหน่ายเป็นการล่วงหน้า ไม่มีการจัดทำคู่มือหรือเอกสารการปฏิบัติงานมอบให้โรงสีใช้เป็นคู่มือการปฏิบัติก่อนเริ่มระยะเวลาโครงการ การประสานงานจัดเตรียมโกดังกลางสำหรับการรับมอบข่าวสารที่โรงสีในโครงการจะส่งมอบก่อนเริ่มระยะเวลารับจำหน่ายข้าวเปลือก ไม่มีการเตรียมแบบฟอร์มเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน และชี้แจงหลักเกณฑ์การปฏิบัติเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนให้ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ที่ อคส. เป็นหน่วยงานเบิกจ่ายล่วงหน้าทราบก่อนเริ่มระยะเวลาการปฏิบัติงานโครงการ ทรัพยากรดำเนินโครงการไม่เพียงพอในเรื่องเกี่ยวกับบุคลากรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน งบประมาณค่าใช้จ่าย วัสดุอุปกรณ์ และระยะเวลาในการเตรียมการ

6) ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้า ทรัพยากรดำเนินโครงการ ไม่เพียงพอในเรื่องเกี่ยวกับบุคลากรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน งบประมาณค่าใช้จ่าย วัสดุอุปกรณ์ และระยะเวลาในการเตรียมการ

7) ผู้ประกอบการ โรงสี ไม่มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดทำตัวอย่างข้าวเปลือกและข้าวสารแต่ละชนิดแสดงในบริเวณจุดรับจำนำก่อนเริ่มระยะเวลาโครงการ

8) เกษตรกรรายย่อย ไม่มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการติดตามข้อมูลข่าวสารก่อนเริ่มระยะเวลาโครงการ การขึ้นทะเบียนเกษตรกรก่อนที่โรงสีจะเปิดรับจำนำข้าวเปลือก ไม่มีการเตรียมความพร้อมในการกำหนดเป้าหมายที่จะเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือกตั้งแต่ระยะเวลาการเพาะปลูกเพื่อให้มีช่วงเวลาที่สามารถเก็บเกี่ยวข้าวเปลือกได้สอดคล้องกับระยะเวลารับจำนำ ไม่มีการคัดเลือกข้าวเปลือกพันธุ์ที่มีคุณภาพ เพื่อให้ได้ผลผลิตข้าวเปลือกที่จำนำได้ราคาสูง ไม่มีการบำรุงรักษาข้าวที่อยู่ระหว่างการเพาะปลูก การเตรียมลานตากหรือสถานที่ตากลดความชื้น การเตรียมเอกสารหลักฐานที่จำเป็นต่อการเข้าร่วมโครงการก่อนระยะเวลาการรับจำนำข้าวเปลือก ไม่มีการติดตามสอบถามวิธีปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพ ชั่งน้ำหนัก และคำนวณราคาที่ถูกต้อง ก่อนเริ่มระยะเวลาโครงการ ไม่มีการวางแผนเตรียมความพร้อมวิธีขนย้ายข้าวเปลือกจำนำที่โรงสี สอบถามรายละเอียดสถานที่โรงสีที่ได้รับอนุมัติเข้าร่วมโครงการ การเตรียมวิธีเก็บเกี่ยวข้าวเปลือกให้มีสิ่งเจือปนน้อย การเตรียมติดต่อสถานที่ให้บริการชั่งน้ำหนักที่เป็นกลางเพื่อใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบป้องกันการทุจริตการการใช้เครื่องชั่งของโรงสี การสอบถามข้อมูลและทำความรู้จักตัวแทนเกษตรกร และข้าราชการประจำจุดโรงสี เพื่อเป็นตัวแทนดูแลให้ความยุติธรรมช่วงที่นำข้าวเปลือกจำนำที่โรงสี

6.3.3 การปฏิบัติงานโครงการ

1) คณะทำงานฯ ระดับจังหวัด ไม่มีอำนาจในการสั่งการให้ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ประกอบการ โรงสี และเจ้าหน้าที่ อคส. ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้อย่างแท้จริง เนื่องจากคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดไม่ใช่คู่สัญญาโดยตรงของโรงสี และไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาที่สามารถให้ความดีความชอบแก่เจ้าหน้าที่ อคส. ได้

2) เจ้าหน้าที่ อคส. ที่ประจำจุดรับจำนำโรงสีแต่ละราย ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโรงสี 4-5 แห่ง ในวิธีการปฏิบัติงานจุดรับจำนำโรงสีใดที่มีปริมาณรับจำนำข้าวเปลือกน้อย เจ้าหน้าที่ อคส. จะโทรศัพท์สอบถามข้อมูลปริมาณการรับจำนำข้าวเปลือกจากผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. ช่วงใดที่มีปริมาณรับจำนำน้อย เจ้าหน้าที่ อคส. จะเดินทางไปยังจุดรับจำนำนั้น 2-3 วันต่อครั้ง ส่วนโรงสีใดที่มีปริมาณรับจำนำมาก จะเดินทางไปกำกับดูแลทุกวัน

3) ในการปฏิบัติงานรับฝากรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกร ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. จะกำกับดูแล และช่วยเหลือเจ้าหน้าที่โรงสีปฏิบัติงานตรวจวัดความชื้น สิ่งเจือปน ชั่งน้ำหนัก และตรวจจัดชั้นคุณภาพข้าว โดยเจ้าหน้าที่โรงสีเป็นผู้ดำเนินการเป็นหลัก ด้วยเหตุผลการตรวจสอบความชื้น สิ่งเจือปน จัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก และชั่งน้ำหนัก ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

4) ข้าราชการประจำจุดที่ได้รับการแต่งตั้งให้กำกับดูแลจุดรับจำนำ มีการอยู่ปฏิบัติงานที่จุดรับจำนำโดยเฉลี่ย 1-2 ครั้งตลอดระยะเวลาโครงการ เนื่องจากไม่ทราบว่าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หรือสั่งการให้ปฏิบัติ จะต้องดำเนินการอย่างไร รวมถึงไม่ทราบว่าต้องรายงานผล ให้นำหน่วยงาน หรือบุคคลใดทราบ จากการที่ไม่มีการอบรม หรือชี้แจงให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของข้าราชการประจำจุดก่อนเริ่มปฏิบัติงานรับจำนำข้าวเปลือก ส่งผลให้ข้าราชการประจำจุดไม่มีการติดตามกำกับดูแลจุดรับจำนำตามหน้าที่ที่ได้รับการมอบหมาย

5) คณะกรรมการ 3 ฝ่าย ซึ่งมีองค์ประกอบของข้าราชการประจำจุดรับจำนำ ตัวแทนเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ อคส. ไม่ได้มีการปฏิบัติงานที่จุดรับจำนำโรงสี ดังนั้นในกรณีที่เกษตรกรมีข้อโต้แย้งที่เกิดจากการไม่ยอมรับผลการประเมินราคาของโรงสี จึงเป็นการเจรจาต่อรองราคาเฉพาะเกษตรกรที่จำนำกับผู้ประกอบการ โรงสีเท่านั้น

6) ตัวแทนเกษตรกร มีการปฏิบัติงาน โดยโรงสีหรือผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. โทรศัพท์แจ้งให้ทราบว่ามีการนำข้าวเปลือกไปจำนำที่โรงสี และเมื่อตัวแทนเกษตรกรเดินทางไปที่จุดรับจำนำ ส่วนใหญ่โรงสีจะดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือกเรียบร้อยแล้ว

ในการปฏิบัติงานกำกับดูแลการตรวจสอบคุณภาพ และน้ำหนักข้าวเปลือก บางครั้งตัวแทนเกษตรกรมีการสังเกตการณ์เห็น โรงสีไม่ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่ก็ไม่สามารถแย้งได้ เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ สำหรับการตรวจจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก ตัวแทนเกษตรกรเห็นว่าเป็นเรื่องทางด้านเทคนิค ที่ต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญ จึงเพียงแต่เป็นสักขีพยานไม่ให้โรงสีเอารัดเอาเปรียบเกษตรกรก็เพียงพอ โดยพิจารณาจากเกษตรกรยินยอมตกลงราคารับจำนำกับโรงสี

7) ในการดำเนินงานโครงการของสหกรณ์ จะรวบรวมข้าวเปลือกจากสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ โดยการซื้อขายข้าวเปลือกในลักษณะซื้อขายขาดกับสมาชิก และมีการคำนวณชำระเงินให้กับสมาชิกในราคารับจำนำทันทีในราคาที่สูงกว่าราคาตลาดเฉลี่ย 500-1,000 บาท สหกรณ์จะทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้รวบรวมข้าวเปลือกของโรงสี โดยมีการตกลงรายละเอียดการรับจำนำตั้งแต่ช่วงแรกของโครงการ

ในการรับฝากรับจำนำข้าวเปลือกจากสหกรณ์ของโรงสี แม้ว่าในบางครั้งผลการตรวจสอบคุณภาพ และชั่งน้ำหนัก รวมถึงเมื่อราคารับจำนำแล้ว จะน้อยกว่าจำนวนเงินรวมที่ปรากฏในเอกสารสรุปรวมการซื้อขายข้าวเปลือกจากสมาชิกที่สหกรณ์รวบรวมส่งโรงสี แต่โรงสีจะอนุโลม

ให้ เนื่องจากเป็นการถ่วงเฉลี่ยกันไปตลอดทั้งโครงการ นอกจากนี้สหกรณ์ยังได้รับค่าบริการจัดการจากโรงสีในราคาตันละ 100 บาทอีกด้วย

8) ในขั้นตอนการตรวจสอบความชื้น สิ่งเจือปน และตรวจจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก พบว่าโรงสี ใช้วิธีปฏิบัติตามระบบการค้ำปกติ โดยในขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 50 ใช้มือหยิบก้ำตัวอย่างข้าวเปลือกพิจารณาค่าความชื้นโดยใช้ประสบการณ์ประมาณค่า ร้อยละ 25 ใช้เครื่องตรวจวัดความชื้น 2 ครั้ง และร้อยละ 25 กะเทาะข้าวเปลือกเป็นข้าวสารแล้วตรวจวัดความชื้นด้วยเครื่องตรวจวัด ขั้นตอนการตรวจวัดสิ่งเจือปน ร้อยละ 75 ใช้การประเมินด้วยประสบการณ์ ร้อยละ 25 กะเทาะข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร แล้วแยกเอาเฉพาะส่วนของข้าวกล้องซึ่งน้ำหนักชั่งน้ำหนัก และตัดสิ่งเจือปนเมื่อไม่ได้ตามเกณฑ์ที่โรงสีกำหนด ส่วนขั้นตอนการจัดชั้นคุณภาพ โรงสีร้อยละ 25 จัดชั้นคุณภาพข้าวในชั้นเดียวกับที่ทำสัญญาส่งมอบข้าวสารให้ อคส. ร้อยละ 50 จัดชั้นคุณภาพโดยใช้ประสบการณ์พิจารณา ร้อยละ 25 กะเทาะข้าวเปลือกเป็นข้าวกล้อง แล้วประเมินจากประสบการณ์

9) โรงสีจะมีการทำสัญญาระบุชั้นคุณภาพข้าวสาร ที่จะส่งมอบให้องค์การคลังสินค้า ตั้งแต่ช่วงก่อนเริ่มรับจำนำข้าวเปลือก ซึ่งจะมีเพียง 2 ชั้นคุณภาพเท่านั้น คือ ข้าวสารชนิด 5 เปอร์เซนต์ และ 25 เปอร์เซนต์ ดังนั้นใบประทวนสินค้าที่ออกให้กับเกษตรกร จึงต้องระบุชั้นคุณภาพเป็นข้าวเปลือกชนิดที่สีเป็นข้าวสารชนิดเดียวกับที่ทำสัญญาส่งมอบให้กับองค์การคลังสินค้า ถึงแม้ว่าข้าวเปลือกของเกษตรกรที่โรงสีรับฝากรับจำนำจะอยู่ในชั้นคุณภาพที่ไม่ตรงกับชั้นคุณภาพข้าวสารที่โรงสีจะส่งมอบ โรงสีก็จะแจ้งรายละเอียดเพื่อให้การออกไปประทวนสินค้าระบุชั้นคุณภาพข้าวเปลือกตรงกับที่ทำสัญญาส่งมอบ โดยในทางปฏิบัติจะใช้วิธีปรับคุณภาพข้าวเปลือก ค่าความชื้น สิ่งเจือปน และน้ำหนักใหม่ เพื่อให้สามารถคำนวณ ได้มูลค่ารวมของข้าวเปลือกที่ปรากฏในใบประทวนสินค้า เท่ากับมูลค่ารวมที่โรงสีเจรจากดลงกับเกษตรกรได้จริงในหน่วยต่อตันคูณด้วยน้ำหนักข้าวเปลือกที่ชั่งได้

10) อัตราสีแปรสภาพที่ อคส. กำหนดให้โรงสีส่งมอบ ชนิด 5 เปอร์เซนต์ ประกอบด้วยสัดส่วนของต้นข้าว 450 กิโลกรัม ส่วนของผลิตภัณฑ์ข้าว 312 กิโลกรัม ได้แก่ ปลายข้าว A1 เลิศ 170 กิโลกรัม ปลายข้าวเล็ก 40 กิโลกรัม รำข้าวกล้อง 30 กิโลกรัม และรำข้าวขาว 72 กิโลกรัม รวมเป็นส่วนของข้าวสารและผลิตภัณฑ์ข้าว 762 กิโลกรัม

สำหรับอัตราสีแปรสภาพที่โรงสีทำได้จริง ร้อยละ 50 สามารถสีแปรสภาพเป็นต้นข้าวได้เฉลี่ย 421-450 กิโลกรัม โรงสีร้อยละ 50 สีแปรสภาพเป็นต้นข้าวได้เฉลี่ย 400-420 กิโลกรัม ในส่วนของข้าวสารและผลิตภัณฑ์ข้าว โรงสีร้อยละ 50 สามารถสีเป็นข้าวสารและผลิตภัณฑ์ข้าวรวม 700-749 กิโลกรัม โรงสีร้อยละ 25 สีได้ 650-699 กิโลกรัม และโรงสีร้อยละ 25 สีได้ 600-649 กิโลกรัม

11) อคส. กำหนดให้โรงสีส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลาง เฉพาะส่วนของต้นข้าวเท่านั้น โดยใช้วิธีปรับส่วนของผลิตภัณฑ์ข้าวให้เป็นส่วนของต้นข้าวทั้งหมด ด้วยการคำนวณอัตราส่วนผลิตภัณฑ์ข้าวที่กำหนดให้เป็นราคาโดยใช้ราคาขายส่งเฉลี่ยตลาดกรุงเทพมหานครตามที่กรมการค้าภายใน และสมาคมโรงสีข้าวประกาศย้อนหลังเฉลี่ย 15 วันเป็นเกณฑ์ในการคำนวณราคา เพื่อทอนกลับเป็นราคาขายส่งของต้นข้าว และคำนวณกลับเป็นส่วนของต้นข้าวทั้งหมดที่โรงสีต้องส่งมอบเข้าโกดังกลาง ซึ่งจะแจ้งให้โรงสีทราบในช่วงที่ อคส. มีหนังสือแจ้งอัตราสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร และอัตราส่งมอบข้าวสารทุกวันที่ 1 และ 16 ของเดือน ดังนั้นอัตราส่งมอบข้าวสารในแต่ละงวดการตั้งสีแปรสภาพ จึงเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามทิศทางราคาตลาดของต้นข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวเฉลี่ยย้อนหลัง 15 วัน

12) ผู้ประกอบการโรงสีที่เข้าร่วมโครงการบางแห่งให้ข้อมูลว่า ในการตรวจสอบกำกับดูแลสต็อกข้าวเปลือกที่จู้จิบจ้านำโรงสีที่เข้าร่วมโครงการ โดยเฉพาะในช่วงที่มีผู้บริหารจากส่วนกลางติดตามโครงการรับจ้านำข้าวเปลือกในพื้นที่ และมีการสุ่มตรวจสอบโรงสีที่เข้าร่วมโครงการหน่วยงานกำกับดูแลโครงการทั้งในส่วนจังหวัด และ อคส. จะเลือกให้มีการตรวจสอบเฉพาะโรงสีที่มีสต็อกข้าวเปลือก และการปฏิบัติงานเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยหลีกเลี่ยงที่จะเลือกตรวจสอบโรงสีที่มีพฤติกรรมปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ไม่ครบถ้วน ส่งผลให้โรงสีที่มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ครบถ้วน มีความถี่ในการตรวจสอบมาก ในขณะที่โรงสีที่มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ไม่ครบถ้วนมีการตรวจสอบน้อย เสมือนว่า “ผู้ทำดีได้รับการลงโทษ และผู้ทำผิดได้รับผลดี”

13) ผู้ประกอบการรับจ้างเกี่ยวข้าว และบรรทุกข้าวเปลือก ได้เริ่มมีบทบาทเป็นตัวกลางในการให้ข้อมูลข่าวสารการรับซื้อข้าวเปลือกให้แก่เกษตรกร และชักจูงให้เกษตรกรชาวนานำผลผลิตข้าวเปลือกจำหน่ายให้กับโรงสีที่ตนเองได้รับประโยชน์ ทั้งนี้ผู้ประกอบการโรงสีซึ่งมีสถานประกอบการตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีโรงสีเป็นจำนวนมาก จะมีการจ่ายค่านายหน้าให้กับผู้ประกอบการรับจ้างเกี่ยวข้าว และบรรทุกข้าวเปลือก ที่สามารถโน้มน้าวให้เกษตรกรนำข้าวเปลือกจำหน่ายให้กับโรงสีของตนเองได้ ในราคาตันละ 20 บาท

6.3.4 การควบคุมและกำกับดูแลโครงการ

1) หน่วยงานกำกับดูแลโครงการในระดับจังหวัด และอำเภอ ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลโครงการรับจ้านำ หรือแทรกแซงตลาดสินค้าเกษตรหลายชนิดในคราวเดียวกัน หรือแม้แต่ในโครงการรับจ้านำข้าวเปลือก ก็มีจู้จิบจ้านำหลายจุด ทำให้ผู้กำกับดูแลยากแก่การตรวจสอบ หรือควบคุมให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์โครงการได้ครบถ้วนสมบูรณ์

2) ผู้กำกับดูแลโครงการรับจ้านำในระดับพื้นที่ ได้แก่ ข้าราชการประจำจู้จิบจ้านำ มีการตรวจเยี่ยมกำกับดูแลการปฏิบัติงานรับจ้านำข้าวเปลือกที่จู้จิบจ้านำเพียง 1-2 ครั้งตลอดระยะเวลา

โครงการเท่านั้น เนื่องจากไม่มีการอบรม หรือชี้แจงให้ข้าราชการประจำจุดทราบบทบาทหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติไม่ทราบว่าต้องปฏิบัติอย่างไร สำหรับตัวแทนเกษตรกร จะเป็นสักขีพยานในการรับจำนำข้าวเปลือกของเกษตรกร กรณีที่เกษตรกรไม่มีการ ทักท้วงราคารับจำนำ ตัวแทนเกษตรกรก็จะลงลายมือชื่อในใบรับฝากสินค้า เพื่อแสดงว่าการ ตรวจสอบคุณภาพ น้ำหนักมีความถูกต้อง

3) เจ้าหน้าที่ อคส. ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดูแลโรงสีที่ดำเนินงานโครงการ 4-5 แห่ง ส่งผลให้โรงสีที่มีปริมาณการรับจำนำน้อย เจ้าหน้าที่อคส. จะปฏิบัติงานที่จุดรับจำนำโรงสี 2-3 วัน ต่อครั้ง แต่จะมอบหมายให้ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อคส. กำกับดูแลแทน

6.4 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

6.4.1 ชั้นเตรียมดำเนินงานโครงการ

1) หน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผน เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มระยะเวลา โครงการ โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานกำกับดูแลในแต่ละ ตำแหน่งอย่างชัดเจน จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและมอบให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละตำแหน่งใช้เป็น เครื่องมือประกอบการปฏิบัติงาน จัดสรรทรัพยากร โครงการให้เพียงพอต่อความจำเป็นสำหรับการ ปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงมีการจัดอบรมผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มใน โครงการ และวางแผน ปฏิบัติงานร่วมกัน

2) หน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายรับจำนำ ควรให้ความสำคัญกับ การพยากรณ์ข้อมูลการปลูกข้าวเปลือกที่มีความทันสมัย ถูกต้อง แม่นยำ และนำข้อมูลมาใช้ในการ วางแผนรับจำนำข้าวเปลือกให้เกิดประสิทธิภาพ

6.4.2 ชั้นปฏิบัติงานระหว่างดำเนินโครงการ

ในการตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก ความชื้น ลังเจือปน ตรวจจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก การชั่งน้ำหนัก และคำนวณราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรจำนำใน โครงการที่จุดรับจำนำโรงสี โดย หลักเกณฑ์แล้ว ควรให้ผู้ประกอบการโรงสีเป็นผู้ตรวจสอบ และคำนวณราคา เนื่องจากโดยปกติ ของการซื้อขายสินค้า ผู้ซื้อย่อมมีสิทธิ์ที่จะได้พิจารณาลักษณะคุณภาพสินค้าก่อนที่จะตัดสินใจซื้อ ประกอบกับในกรณีที่เจ้าหน้าที่ อคส. เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก ชั่งน้ำหนัก และคำนวณ ราคาให้เกษตรกรผู้จำนำ และส่งมอบข้าวเปลือกให้ผู้ประกอบการ โรงสีตกลงความชื้น และสีแปร สภาพส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลาง จะเกิดข้อขัดแย้งในทางปฏิบัติ จากการที่เจ้าหน้าที่อคส. แจ้ง ชั้นคุณภาพข้าวเปลือกให้เกษตรกรมีคุณภาพดีเกินความเป็นจริง และโรงสีมีข้อโต้แย้งในช่วง เจ้าหน้าที่ อคส. ส่งมอบข้าวเปลือกที่รับจำนำให้โรงสี ดังนั้นหลักเกณฑ์โครงการรับจำนำ จึงควร กำหนดให้ผู้ประกอบการโรงสี เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพ และชั่งน้ำหนัก ในส่วนของเจ้าหน้าที่ทั้งใน

ส่วนจังหวัด อำเภอก และพื้นที่จุดรับจำหน่าย ควรเน้นการทำหน้าที่ในลักษณะ “อนุญาตตลาดการ” ที่จะให้ความยุติธรรมแก่เกษตรกรผู้จำหน่ายข้าวเปลือกอย่างแท้จริง

6.4.3 ขั้นตอนการดำเนินการดำเนินโครงการ

1) ผู้กำกับดูแลโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือก ทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และพื้นที่จุดรับจำหน่ายโรงสี รวมถึงเจ้าหน้าที่ อคส. และผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ อคส. ควรมีความตระหนักในจริยธรรมที่จะพิทักษ์ผลประโยชน์ให้กับเกษตรกรที่จำหน่ายข้าวเปลือกในโครงการ ปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลอย่างจริงจัง ให้ผลประโยชน์ตกถึงเกษตรกรอย่างแท้จริง

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือก ควรมีการนำผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลโครงการทุกส่วนในจังหวัดตั้งแต่ ระดับจังหวัด อำเภอ และพื้นที่ได้มีโอกาสศึกษาดูงานในสถานที่ซื้อขายสินค้าเกษตร ที่มีระบบบริหารจัดการที่ดี มีความเข้มแข็ง และเมื่อศึกษาดูงานแล้วควรมีการประชุมวางแผน หรือระบบการจัดการกำกับดูแลโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือก โดยมีการนำระบบการบริหารจัดการที่ดี จากการศึกษาดูงานมาประยุกต์ใช้กับการกำกับดูแลในโครงการ

3) ควรมีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับเกษตรกรชาวนา ให้มีการคัดแยกคุณภาพข้าวเปลือกที่ดี ออกจากข้าวเปลือกที่มีคุณภาพต่ำ ตั้งแต่ช่วงการเก็บเกี่ยว และขนย้ายไปจำหน่ายให้ผู้รับซื้อข้าวเปลือก เพื่อให้ผู้รับซื้อข้าวเปลือกประเมินราคาข้าวเปลือกที่มีคุณภาพดีในราคาที่สูงกว่าข้าวเปลือกที่มีคุณภาพต่ำ และเกษตรกรชาวนาจะได้รับราคาจำหน่ายข้าวเปลือกที่เพิ่มขึ้น

4) รัฐบาล ควรจัดสรรทรัพยากรดำเนินโครงการ ให้หน่วยงานกำกับดูแลในระดับจังหวัด อำเภอ และพื้นที่ให้เพียงพอต่อความจำเป็นที่จะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารoundต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการดำเนินงานของโรงสีในโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกปี 2549/2550 ในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้แนวคิดการดำเนินงานโครงการ ได้แก่ การอำนวยความสะดวก และการกำกับดูแลโครงการเท่านั้น ดังนั้นหากใช้แนวคิดทฤษฎีอื่นเข้ามาประกอบการศึกษา อาจทำให้ผลที่ได้จากการศึกษาเปลี่ยนแปลงจากนี้ได้

การศึกษารoundต่อไป ควรทำการศึกษาทั้งในด้านกว้าง และด้านลึกเพิ่มขึ้น ในด้านกว้างควรทำการศึกษาเปรียบเทียบกับงานดำเนินงานของโรงสีในโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกในพื้นที่อื่น ๆ และปีการผลิตอื่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในข้อแตกต่างระหว่างพื้นที่และปีการผลิต ในเชิงลึกควรทำการศึกษาเฉพาะขั้นตอนการปฏิบัติงานของโรงสี หรือผู้เกี่ยวข้องในแต่ละส่วน